

MYAZ305

**Bilgisayar Ağları ve
Veri İletişimi**

Samsun Üniversitesi
Yazılım Mühendisliği

Dr. Öğr. Üyesi
Özgür TONKAL
www.ozgurtonkal.com
ozgurtonkal@samsun.edu.tr

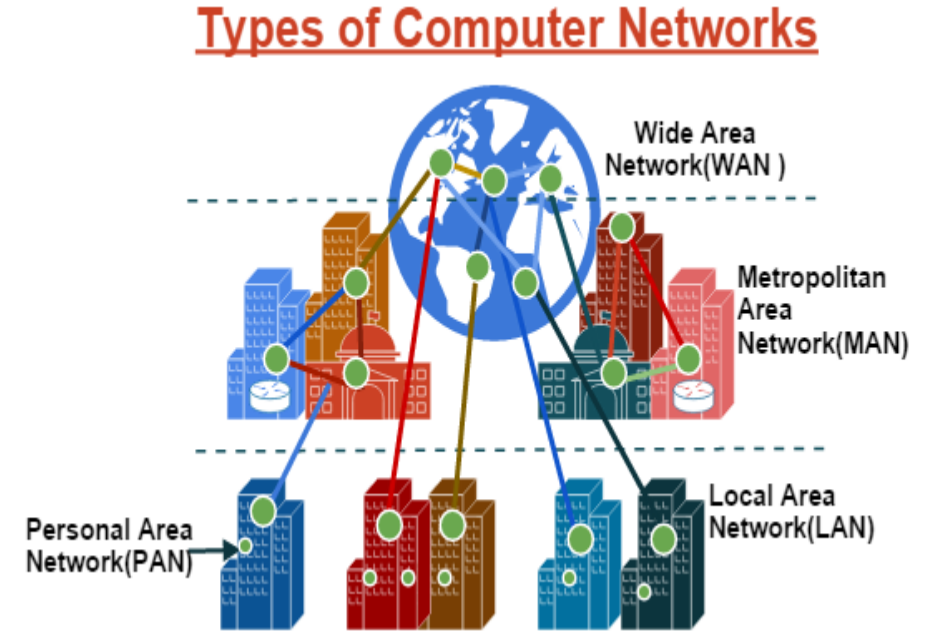
AĞ BİLEŞENLERİ AĞ SINIFLANDIRMASI TOPOLOJİLER

AĞ BİLEŞENLERİ

Ağ Sınıflandırılması

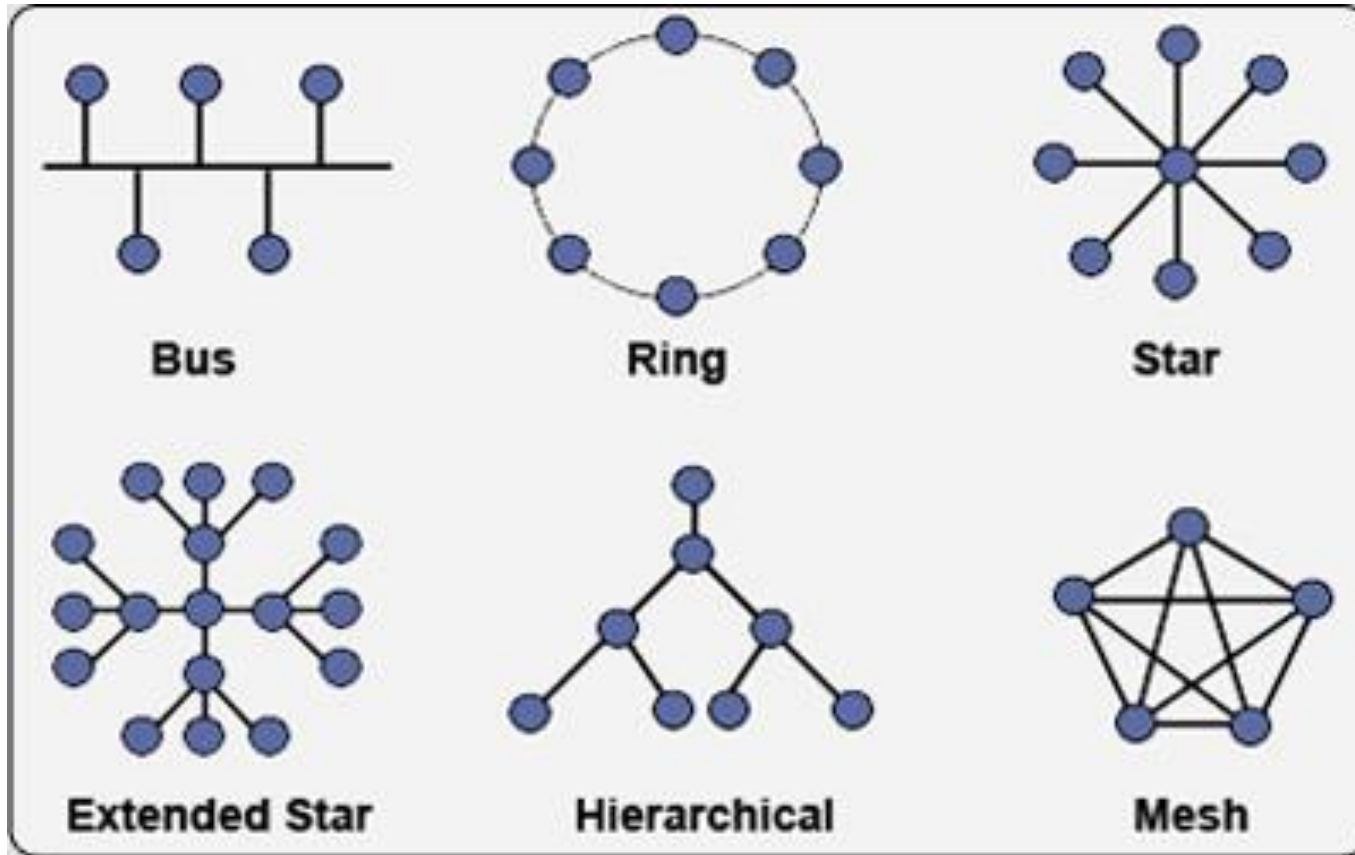
- LAN - Yerel Alan Ağı (Local Area Network)
- MAN - Kentsel Alan Ağı (Metropolitan Area Network)
- WAN - Geniş Alan Ağı (Wide Area Network)
- PAN - Kişisel Alan Ağı (Personal Area Network)
- **Diğer Ağ Çeşitleri**
- SAN - Depolama Alan Ağı (Storage Area Network)
- **Bağlantı Çeşitleri**
- VPN - Özel Sanal Ağ (Virtual Private Network)

AĞ BİLEŞENLERİ

- Coğrafi koşullara göre;
  - LAN, MAN, WAN
- Topolojilerine göre;
  - Bus, Ring, Star, Tree, Mesh
- Ortamlarına göre;
  - OSI, TCP/IP
  - Ethernet, Token Ring, FDDI, ATM
- İletim Yöntemleri;
  - Aktif (Ağ Cihazları);
    - Modem, NIC, Repeater, Hub, Switch, Router
  - Pasif (Kablolar);
    - Coaxial, UTP, STP, Fiber

Topolojiler ve Kablolar

Topolojiler ve Kablolar

Topoloji	Bus		Ring		Yıldız		Mesh
Kullanım	-		Kısmen		Birincil		Kablosuz
Hub & Swich	-		-		Kullanır		-
Yöntem	Linear Bus		Token Ring		Ethernet	Fiber Optik	Ad-Hoc
Kablolar							
Coaxial	Kullanır		İlk Evrelerinde...			-	-
STP / FSTP	-		Kullanır			-	-
UTP	-		Kısmen		Kullanır	-	-
Fiber Optik	-		-		-	Kullanır	-
Bağlayıcılar							
BNC	Coaxial (Thinnet: RG58 / Thicknet: RG8)					-	-
RJ45	-		Sarmal Çiftli (STP/UTP/FSTP)			-	-
SC/ST	-		-		-	Fiber Optik	-
Limitler	RG58	RG8	STP	UTP			
PC (adet)	30	100	260	72	1.024 / Switch & Hub Başına...		-
Uzunluk (m)	185	500	100 / 2 Birim Arasında...			2.000 / 2 Birim...	-

Ağ Donanımları(Cihazları)

- NIC – Network Interface Card(Ağ Arabirim Kartı)
- Repeater (Tekrarlayıcı-Yenileyici)
- Hub (Dağıtıcı)
- Switch (Anahtar)
- Bridge (Köprü)
  - Brouter (Köprü-Yönlendirici)
- Router (Yönlendirici)
- Gateway (Ağ Geçidi - Geçityolu)
- Firewall (Ateş Duvarı)

Ağ Cihazları ve Simgeleri

Network Devices	
Repeater 	Bridge
Small Hub (10BASE-T) 	Workgroup Switch
100BASE-T Hub 	Router
Hub 	Network Cloud

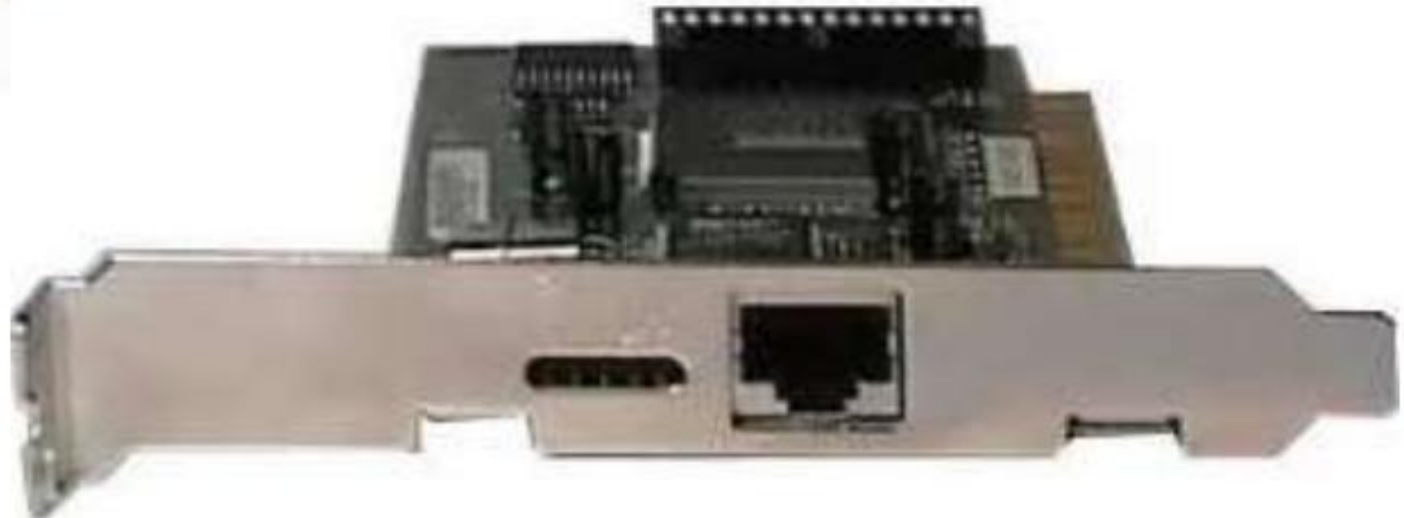
Ağ Cihazları ve Simgeleri

End User Devices	
PC 	Printer
MAC 	File Server
Laptop 	IBM Mainframe

NIC – Network Interface Card (Ağ Arabirim Kartı)

- Ağ adaptörü veya ağ kartı (ethernet) kartı olarak adlandırılır.
- Sinyalleri alma gönderme işlemlerini yapar.
- Veri paketlerini parçalara ayırma birleştirme işlemlerini yapar.
- Fiziksel adrese sahiptir (MAC Adresi) 48 bittir. (16 lık)
- OSI de Fiziksel(1) ve Veri iletim(2) katmanlarında yer alır.
- Ethernet, ATM, FDDI, TokenRing, ISDN kullanılan teknolojilerdir.
- PCI, USB, PCMCIA bağlantı yuvalarına takılırlar.

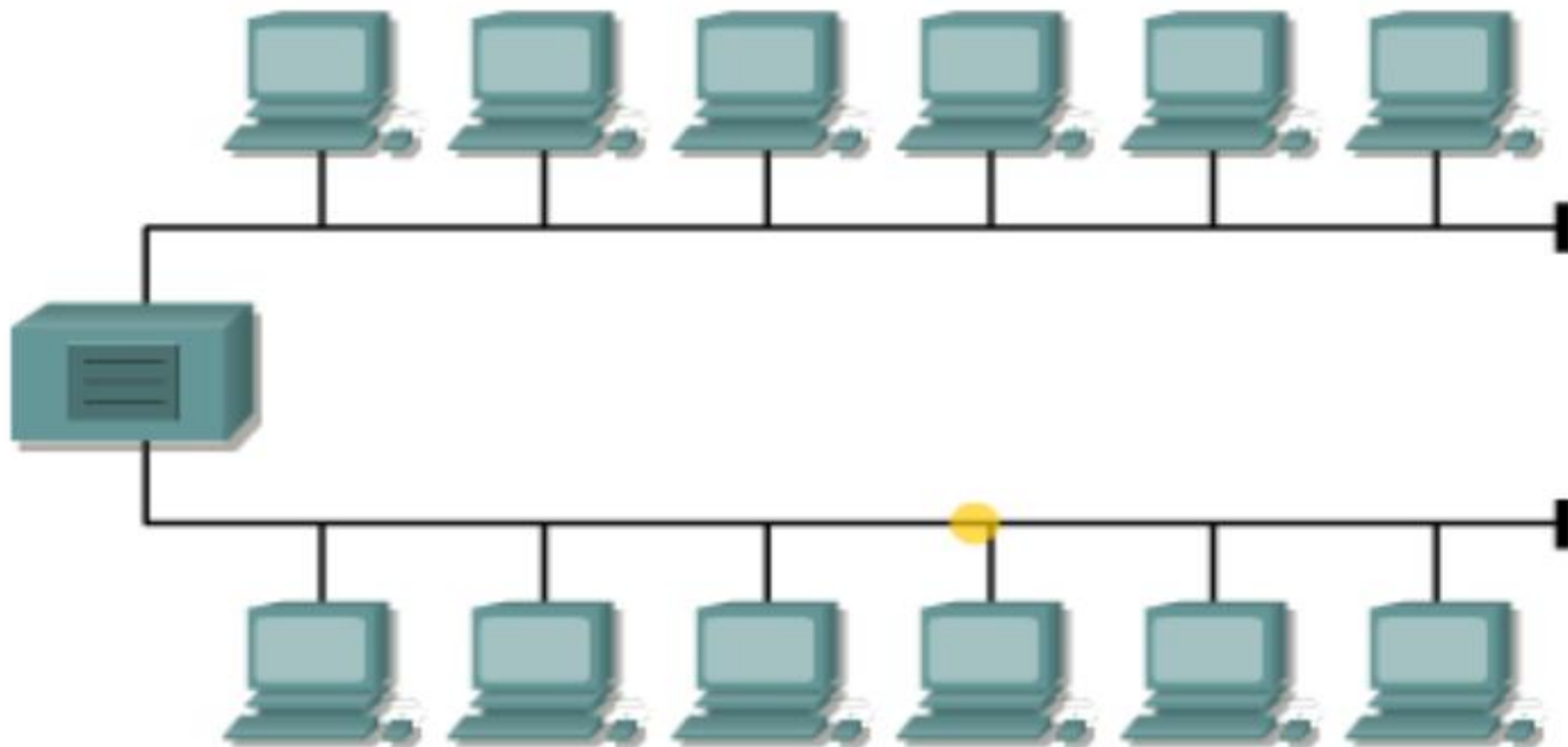
NIC

Repeater (Tekrarlayıcı-Yineleyici)

- Ağın genişletilmesinde kullanılır.
- Sinyallerin daha uzun mesafelere ulaştırılmasını sağlar.
- Farklı kablo türlerinde farklı mesafelerde kullanılır.
- Verileri sadece aktarır.
- OSI de fiziksel katmanda yer alır.

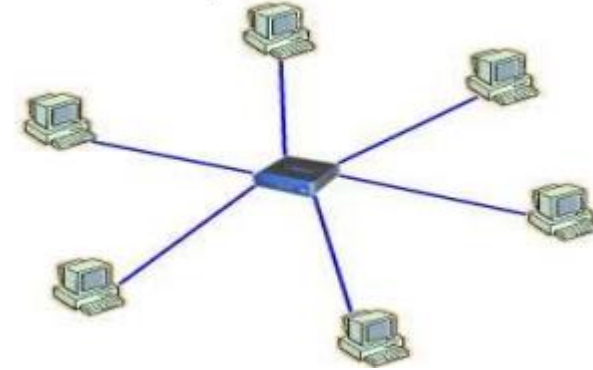
Repeater

The purpose of a repeater is to regenerate and retiming network signals at the bit level. This allows them to travel a longer distance on the media.

Hub (Dağıtıcı)

- Kablolar ile ağ birimlerinin (bilgisayar vb.) birbirlerine bağlanmasını sağlar.
- Paylaşılan bir yol sunar.
- OSI de Fiziksel katmanda yer alır.
- Port sayısına göre,
- 10/100/1000 Mbps,
- LAN da kullanılır.
- BNC/RJ45.
- Star topoloji.

ComputerHope.com

Switch (Anahtar)

- Kendisine bağılı cihazlara anahtarlamaalı bir yol sunar. 8, 12, 16, 24, 36, 48 portlu olabilirler.
- Paket aktarımında MAC adreslerini kullanır.
- Adreslerine göre sadece iki cihazın birbirleri ile haberleşmesine olanak sağlar diğer cihazlar paket trafiğinden etkilenmez.
- Diğer cihazlar kendi aralarında trafiğe devam edebilirler.
- OSI de genelde ikinci katmanda çalışırlar (bazen 3)
- Ethernet, ATM teknolojilerini kullanırlar.

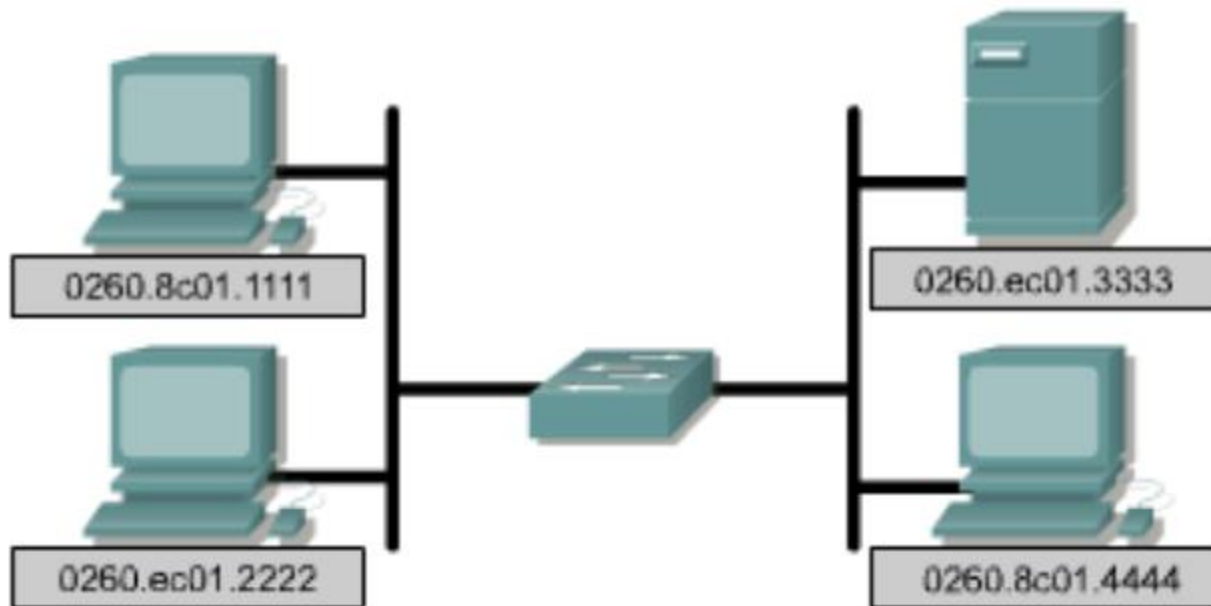
Switch

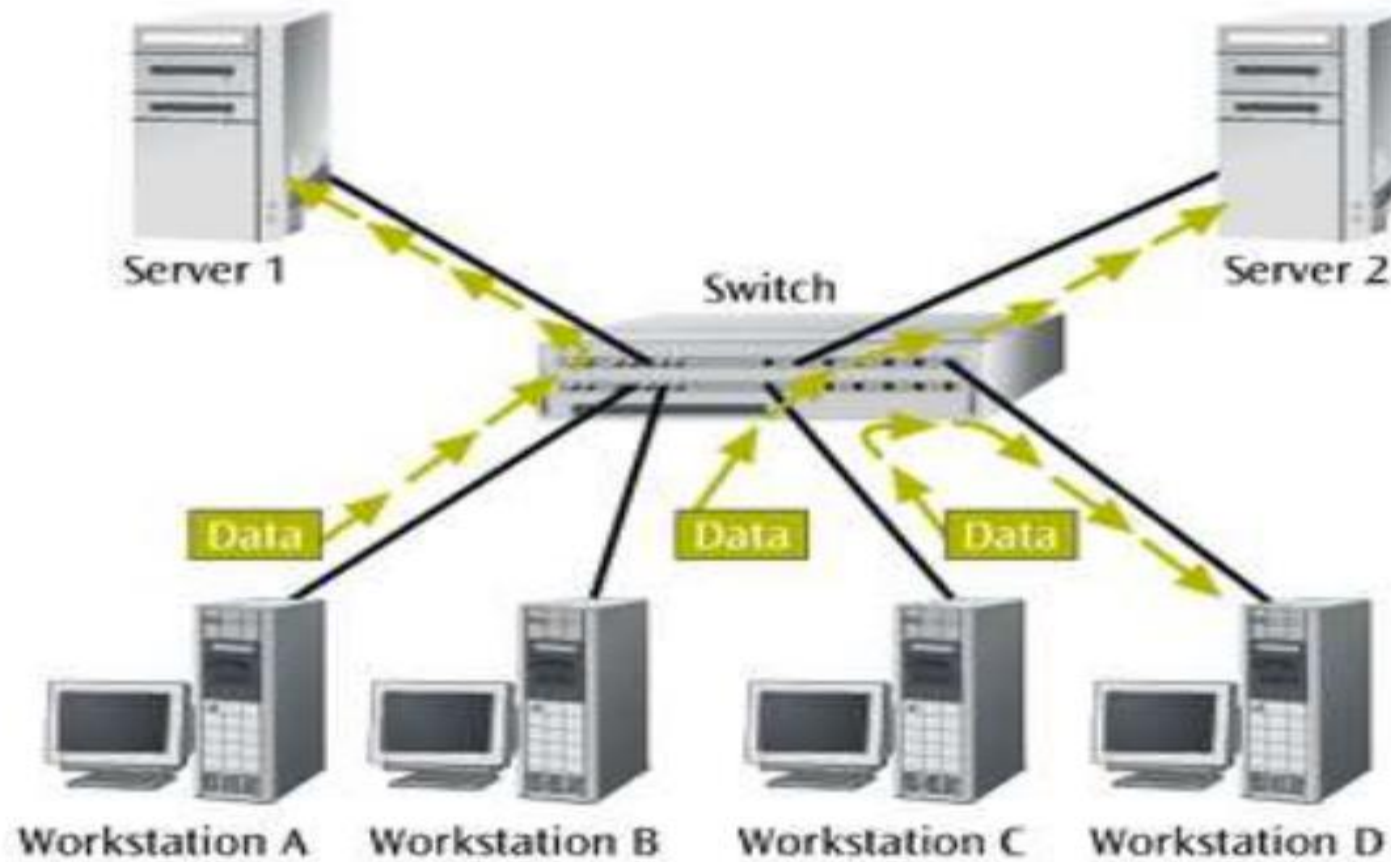

Switch

Interface	MAC Address
E0	0260.8c01.1111
E0	0260.ec01.2222
E1	0260.ec01.3333
E1	0260.8c01.4444

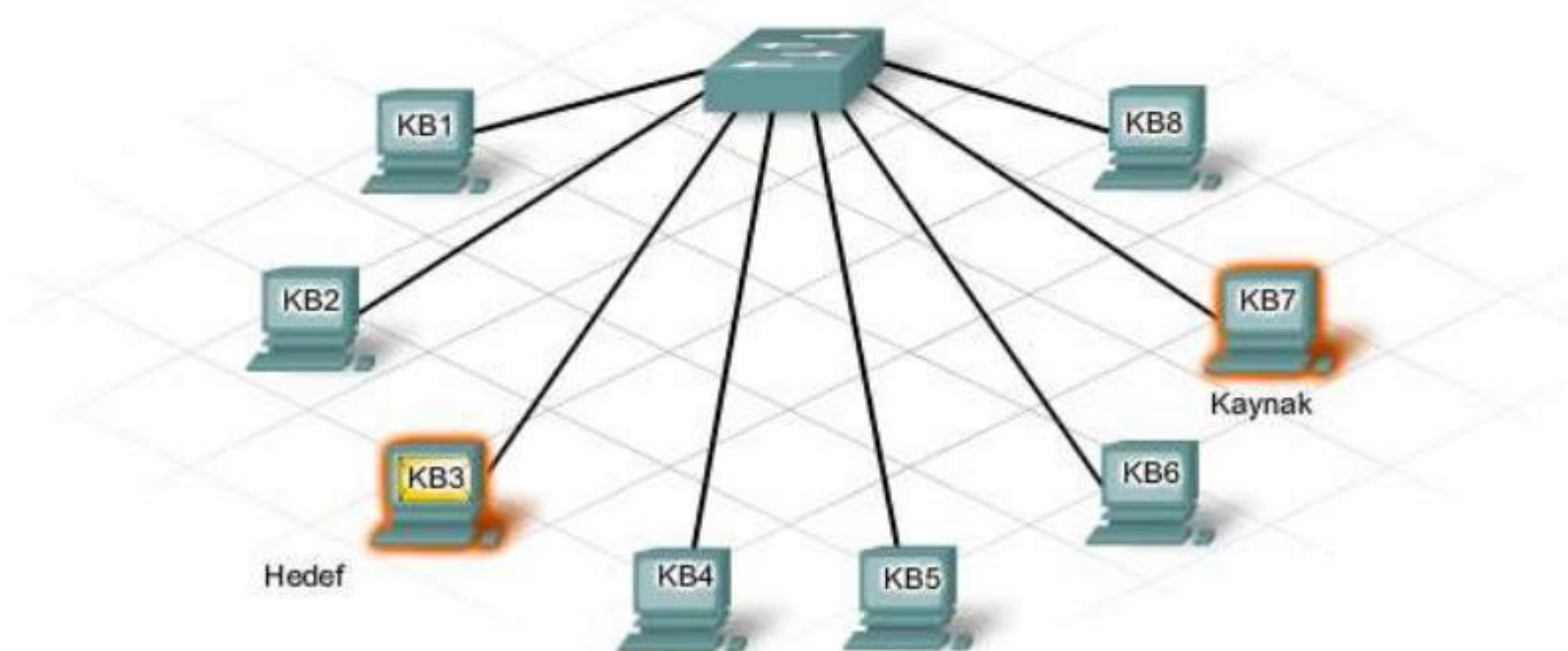

Switch veri akışı

Switch MAC Tablosu

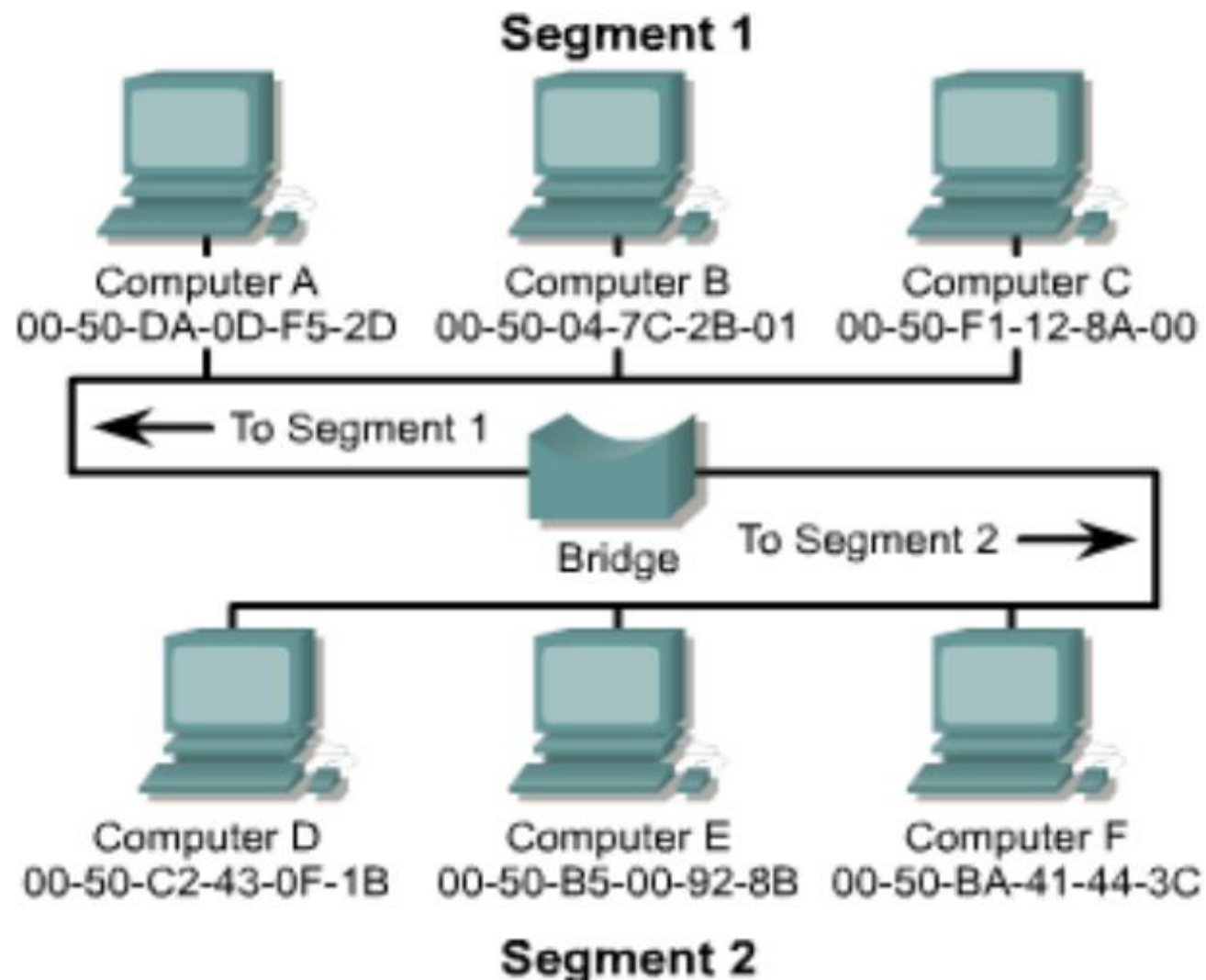
MAC Tablosu			
fa0/1	fa0/2	fa0/3	fa0/4
260d.8c01.0000	260d.8c01.1111	260d.8c01.2222	260d.8c01.3333
fa0/5	fa0/6	fa0/7	fa0/8
260d.8c01.4444	260d.8c01.5555	260d.8c01.6666	260d.8c01.7777

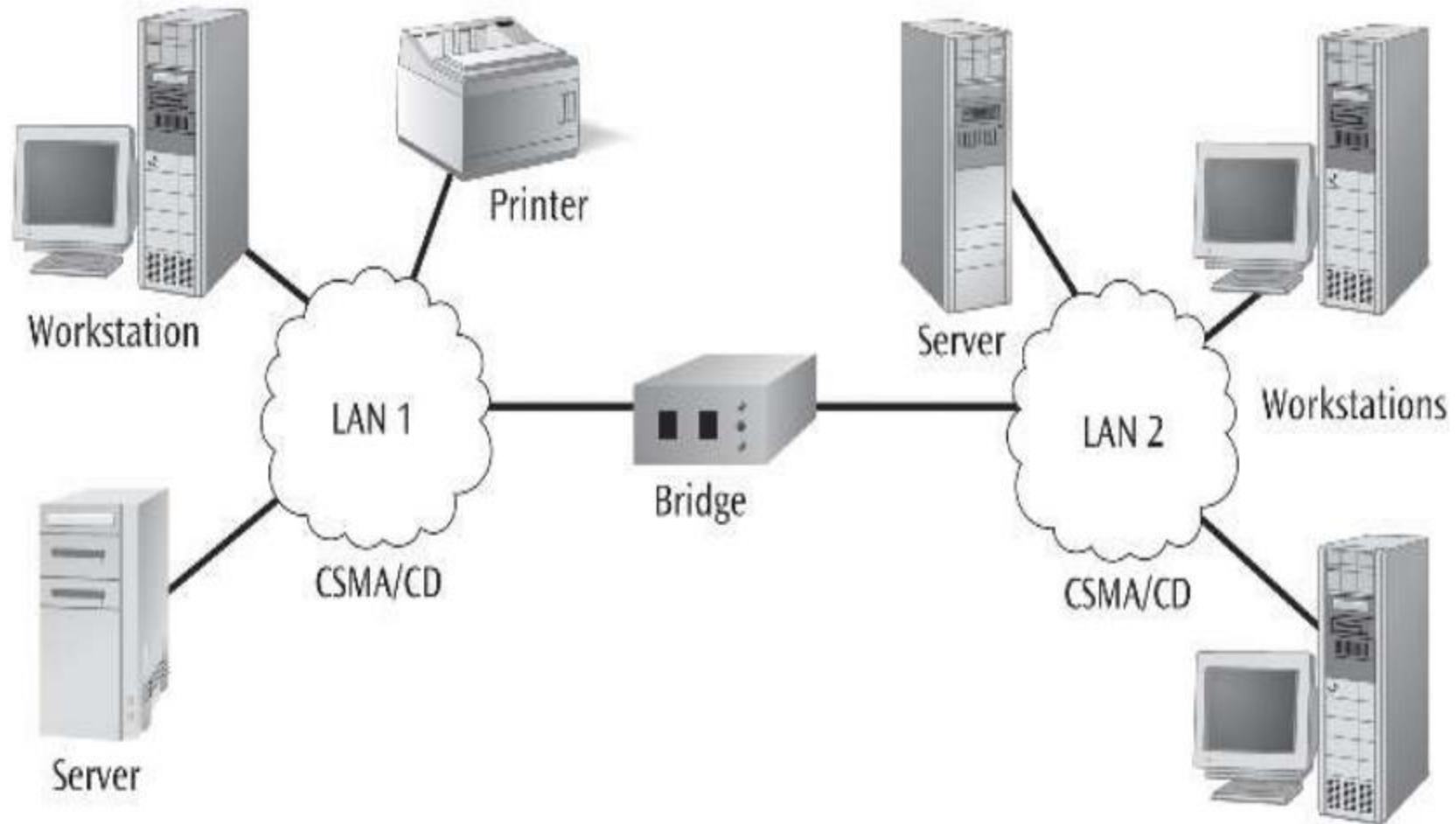
Bridge (Köprü)

- Ağları bölümlere ayırma veya birleştirmede kullanılır. (farklı topolojide olsa)
- MAC adreslerini kullanır.
- OSI de veri iletim katmanında yer alır.
- Trafik yoğunluğunu azaltmayı sağlar.
- Kaynak, Saydam ve çevrimli yöntemleri vardır.
- 10 / 100 Mbps.

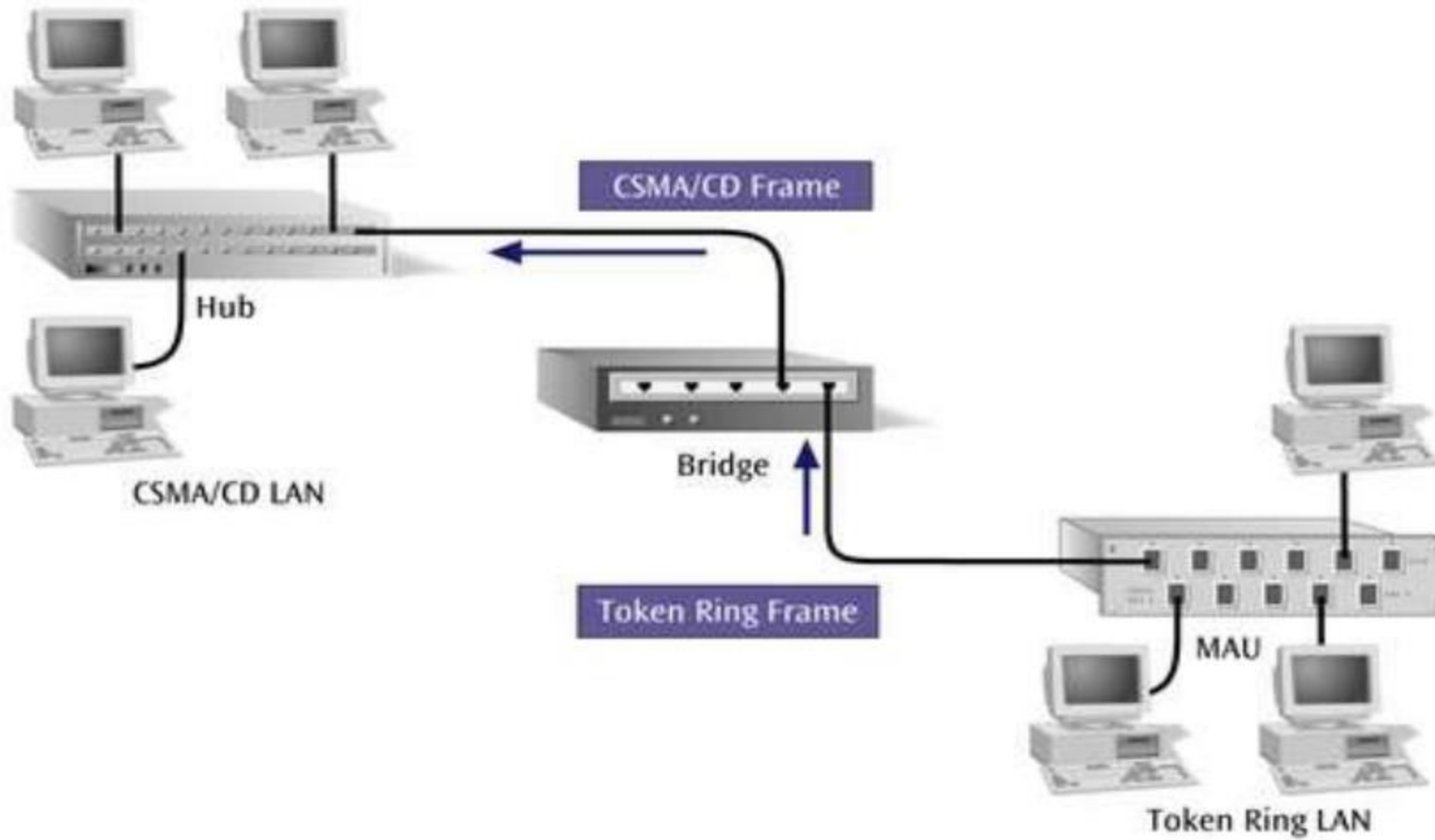
Bridge

Bridge

Bridge

Router (Yönlendirici)

- Ağın ve paketlerin yönlendirilmesini sağlar.
- IP adreslerini kullanır. OSI de 3.katmandadır.
- En iyi yolun bulunması işlevini yapar.
- Ağlar arası haberleşme için ara bağlantı sağlar.
- LAN-LAN, LAN-MAN, LAN-WAN da işlev yapar.
- Cihaz, işlemci, ram ve işletim sistemine sahiptir.
- Yönlendirme tablosuna sahiptir.
- Konfigürasyonu yapılabilir. Kurallar vb..
- Farklı portlara (şaseler) sahiptir.
- Statik, Dinamik yönlendirme

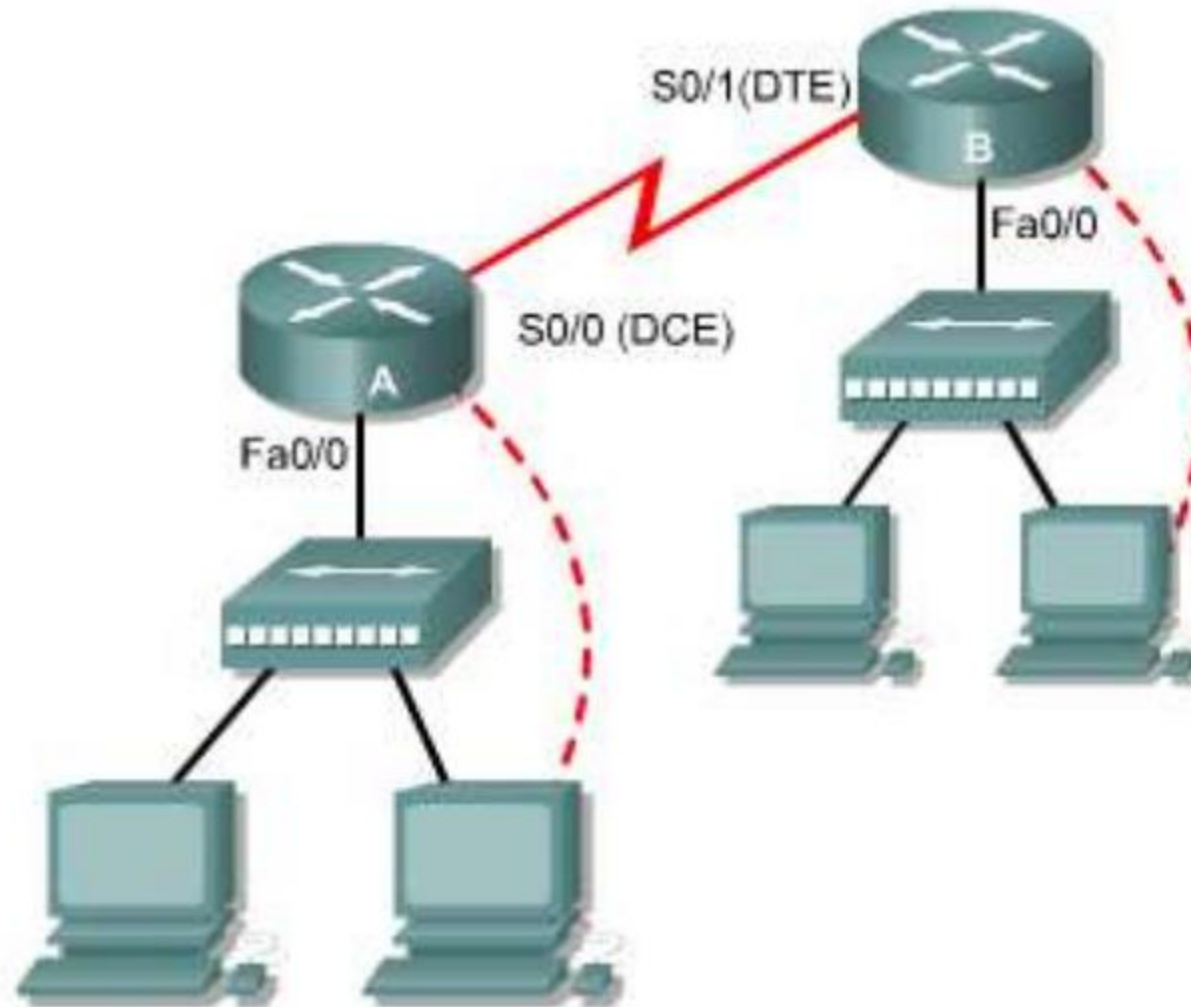

Router

Router

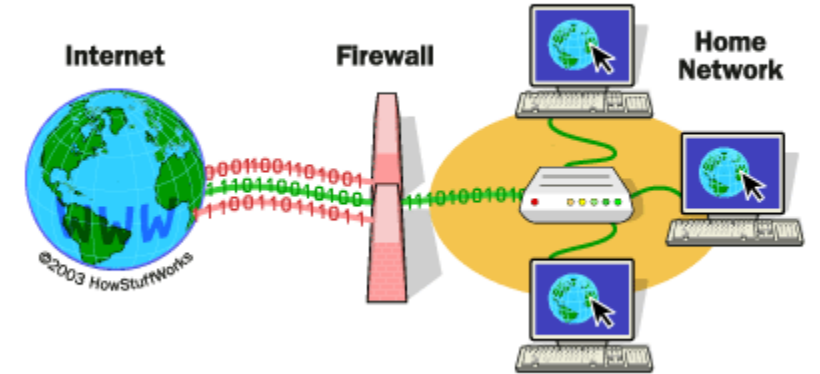
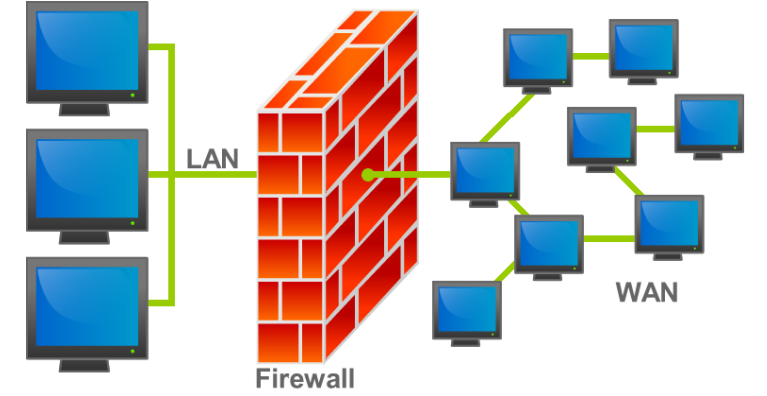

Gateway (Ağ Geçidi)

- Geçityolu olarak da adlandırılır.
- Protokol dönüşümü veya haritalama olanağı sağlayan donanım veya yazılımdır.
- Genelde Routerlar üzerinden tanımlanır.
- Farklı protokol kullanan ağlarda iki yönlü protokol dönüşümü yaparak bağlantı yapılmasını sağlar.
- OSI de tüm katmanları içerir.

Firewall(Ateş Duvarı)

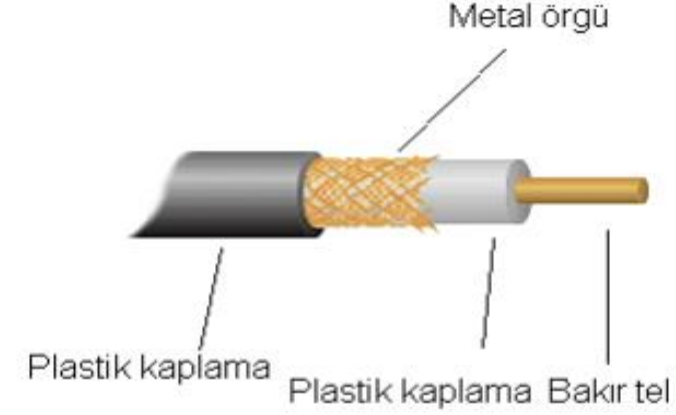
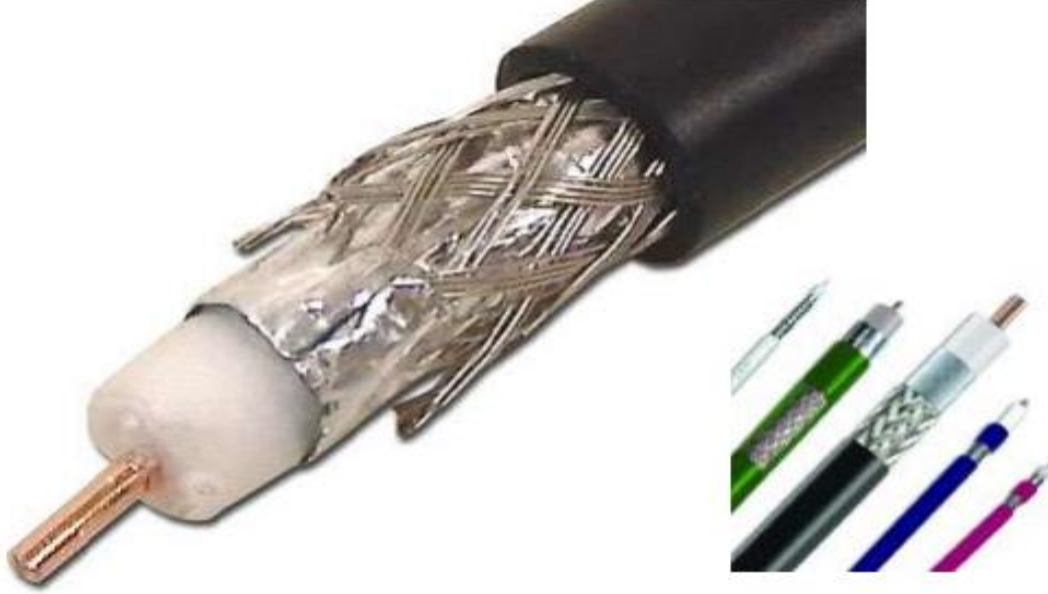
- Ağ erişimine ilişkin içerden veya dışarıdan yetkisiz her erişime engel olmak için veya paketleri süzmek için kullanılan güvenlik amaçlı donanım veya yazılımdır.
- Kurallar tanımlanır. IP ler tanımlanır.
- Portlar kullanılır. Servislere erişim ayarlanır.
- Genelde İzin ver veya yasakla prensibine göre çalışır.

Kablolama Sınıflamaları

- Coaxial (Koaksiyel – Eş eksenli) [BNC]
  - Thin (thinnet) (İnce)
  - Thick (thicknet) (Kalın)
- Twisted-Pair (Çift-bükümlü) [RJ45]
  - STP (Korumalı Çift-bükümlü)
  - UTP (Korumasız Çift-bükümlü)
- Straight-through (Düz)
- Cross-over (Ters)
- Rollover ( )
- Fiber-Optik [ST /SC / MT-RJ]

Coaxial(Koaksiyel – Eş eksenli)

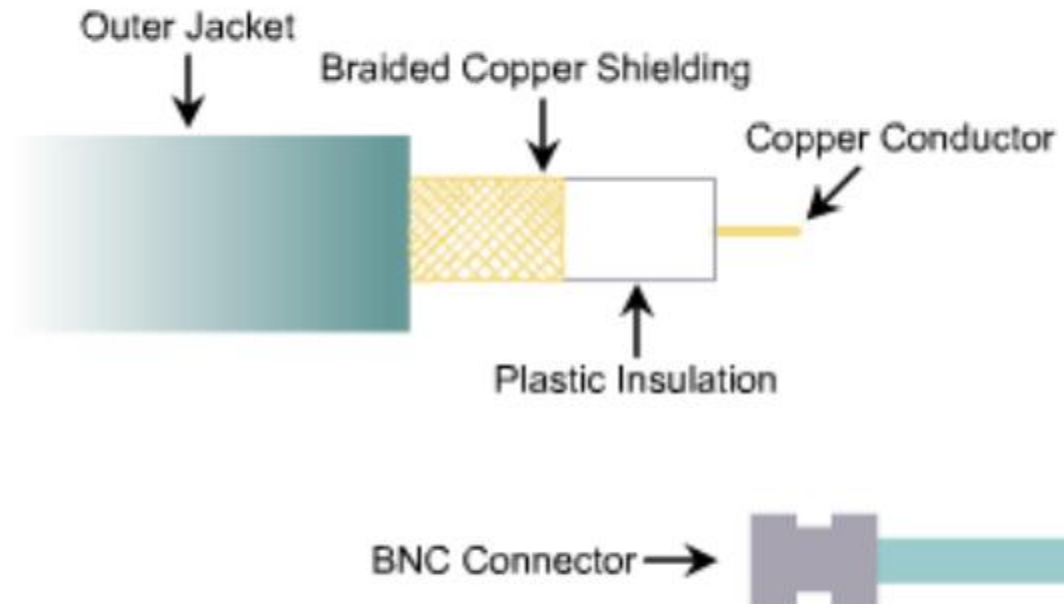

Koaksiyel Kablonun Yapısı

Eşeksenli Kablo

Eşeksenli kablo, ağ kabloları için geliştirilmiş ilk kablo tiplerinden biridir. Eşeksenli kablo, kablolu TV şirketleri tarafından kullanılan bir bakır kablo tipidir. Eşeksenli kablonun sinyali ileten tek bir sert bakır çekirdeği vardır. Bu çekirdek genellikle kordonlu metal tabaka ve koruyucu kaplamadan oluşan bir izolasyon katmanına sarılır. Yüksek frekans veya geniş bant sinyallerini taşımak için yüksek frekans iletim hattı olarak kullanılır.

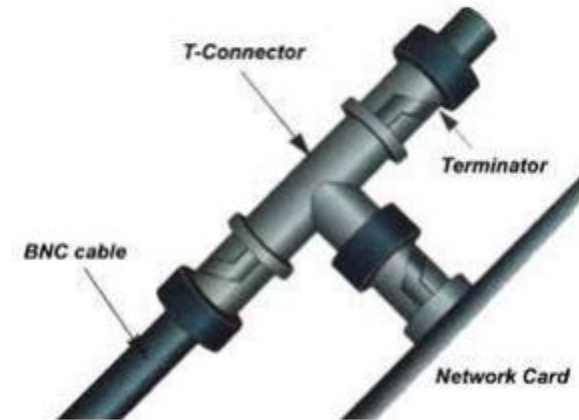
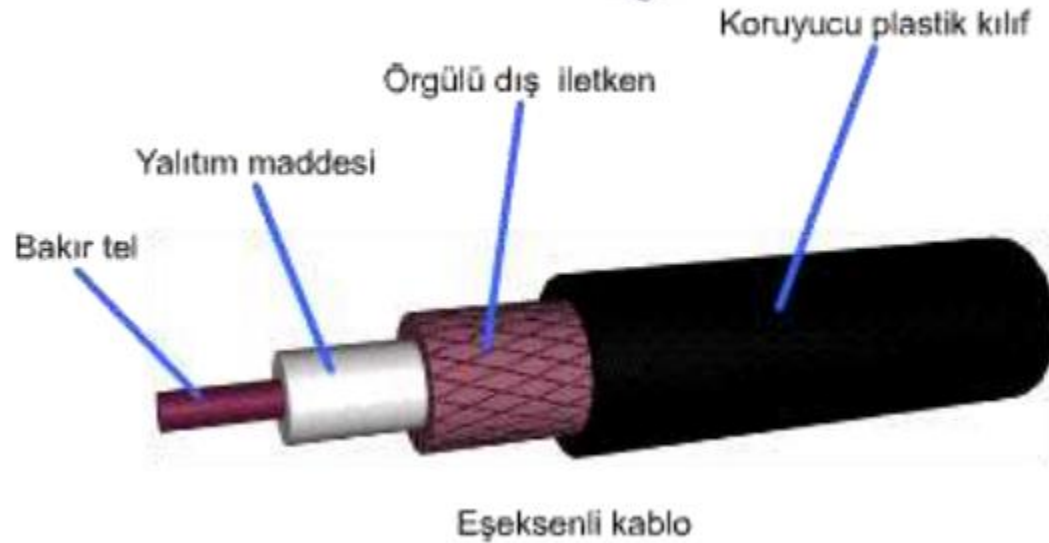
Coaxial Cable

- Speed and throughput: 10 - 100 Mbps
- Average \$ per node: Inexpensive
- Media and connector size: Medium
- Maximum cable length: 500m

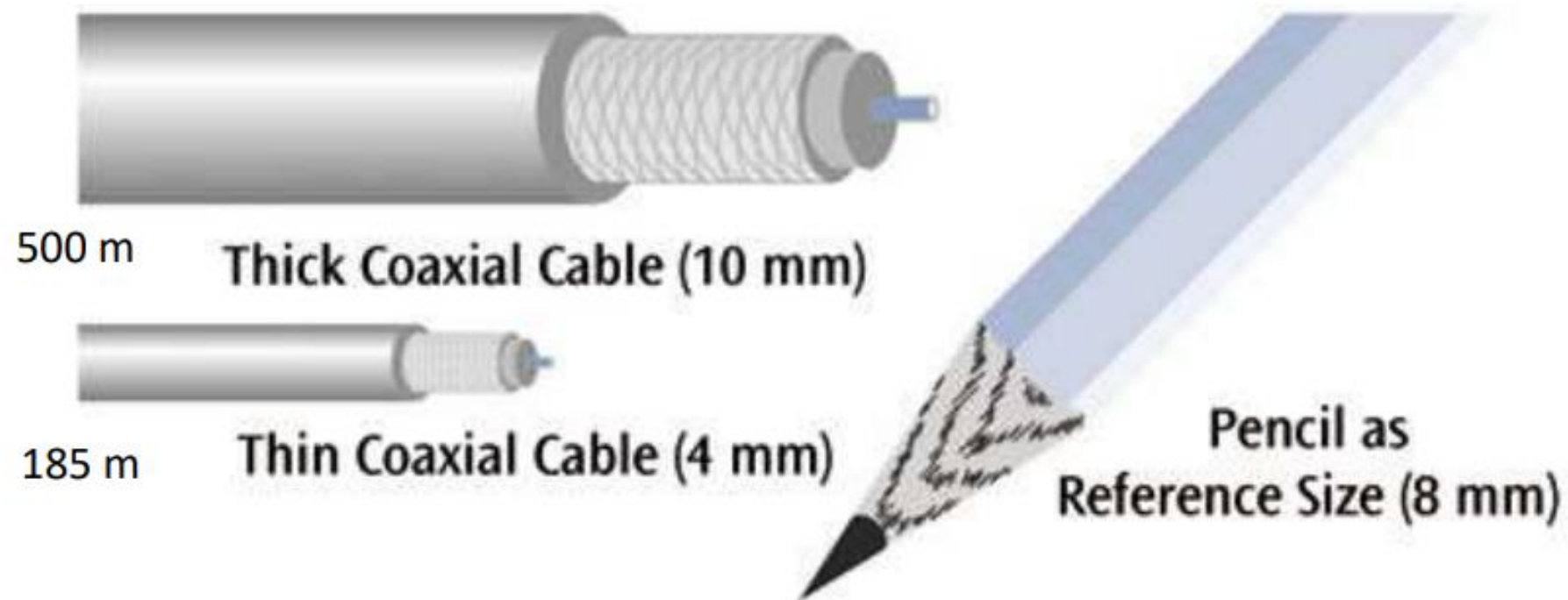

BNC (British Naval Connector) konnektör

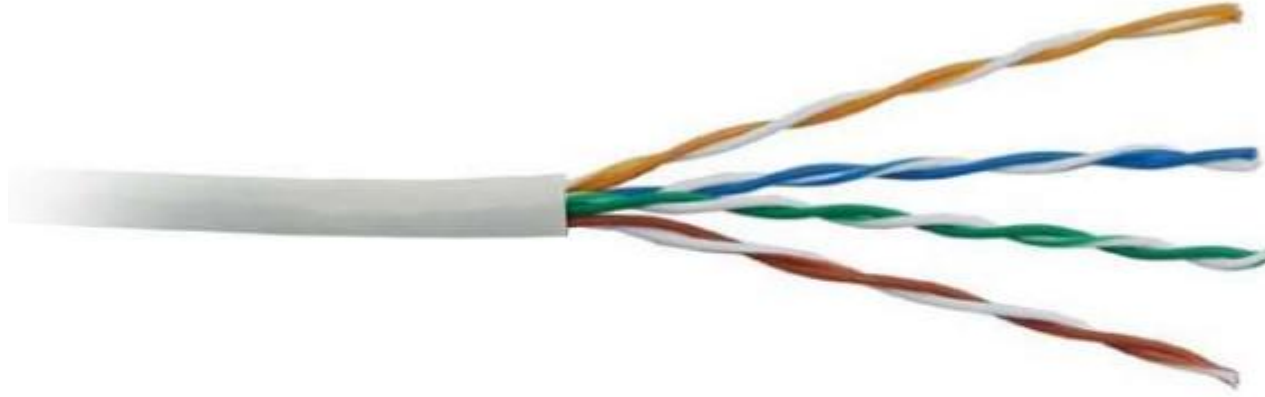
Koaksiyel

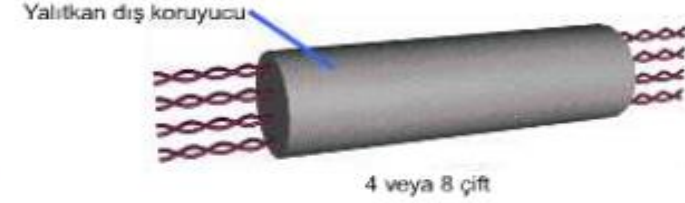
Coaxial Cable

TİP	EMPEDANS	KULLANIM
RG-8	50 Ohm	10BASE-5 (Kalin-Thicknet) - 500 m
RG-58	50 Ohm	10BASE-2* (İnce-Thinnet) - 185 m
RG-59	75 Ohm	Kablo TV
RG-6	75 Ohm	Anten kablosu

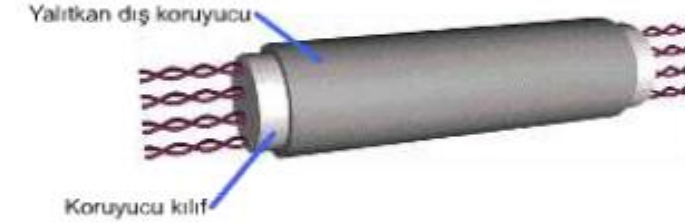
Twisted-Pair (Çift-bükümlü)

Tek çift

4 veya 8 çift

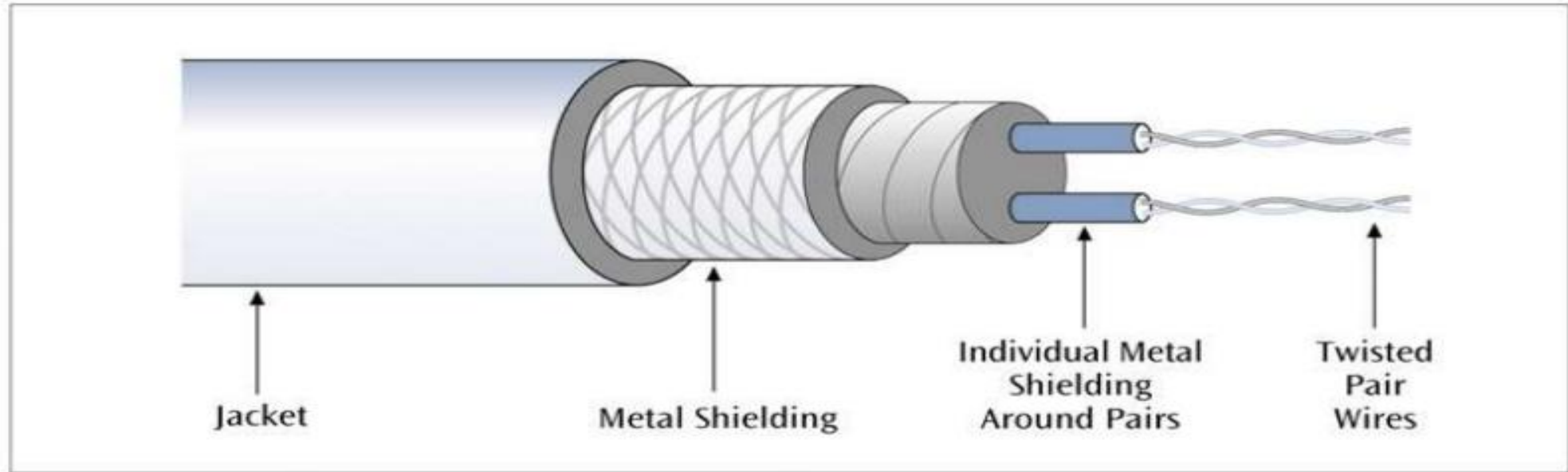
Bükümlü Çift

Bükümlü çift (TP) kablo, ağ iletişimde en sık kullanılan kablo tiplerinden biridir. Girişimi önlemek için teller çiftler halinde gruplanır ve birbirlerine dolanarak bükülür. Her iki uçta da aynı teli ayırt edebilmeniz için tel çiftleri renklendirilir. Genellikle her bir çiftte, tellerden biri düz renk, o telin eşi ise aynı rengin beyaz arkaplan üzerinde çizgili hali olur.

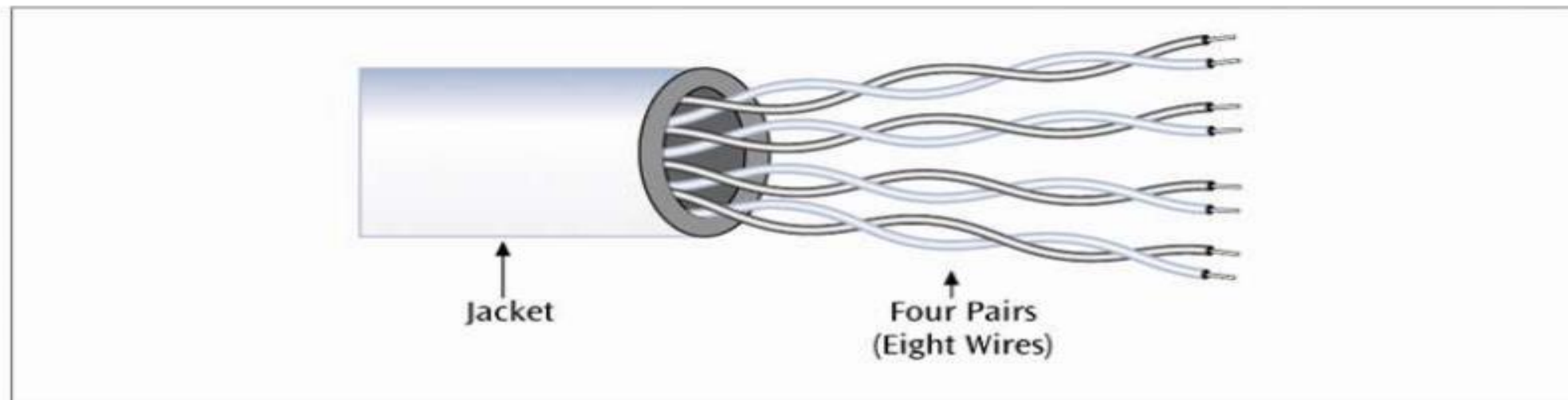
STP - UTP

- UTP (Unshielded Twisted Pair)
Korumasız çift bükümlü
- STP (Shielded Twisted Pair)
Korumalı çift bükümlü

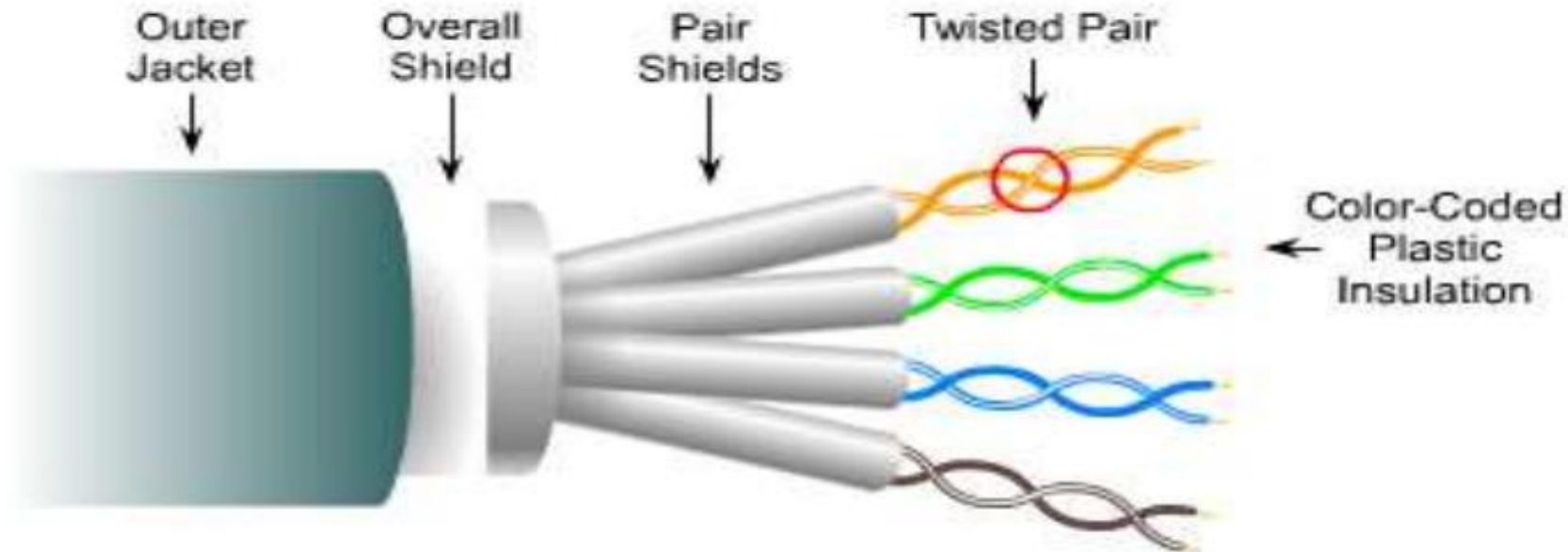
STP

UTP

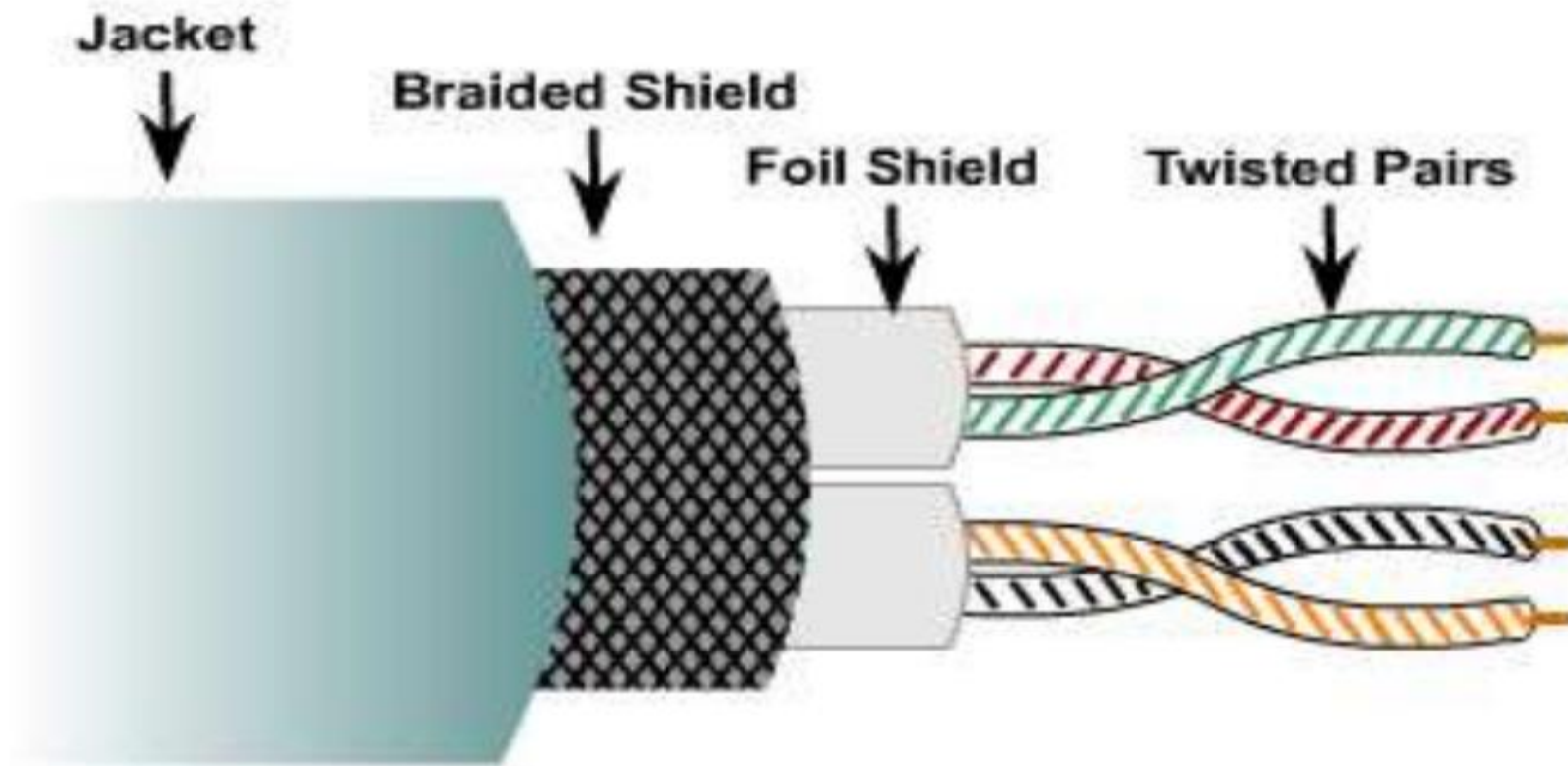

Shielded Twisted-Pair Cable

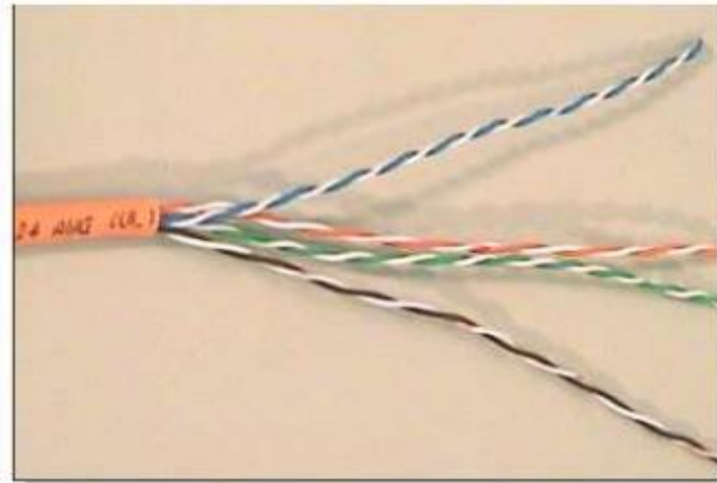
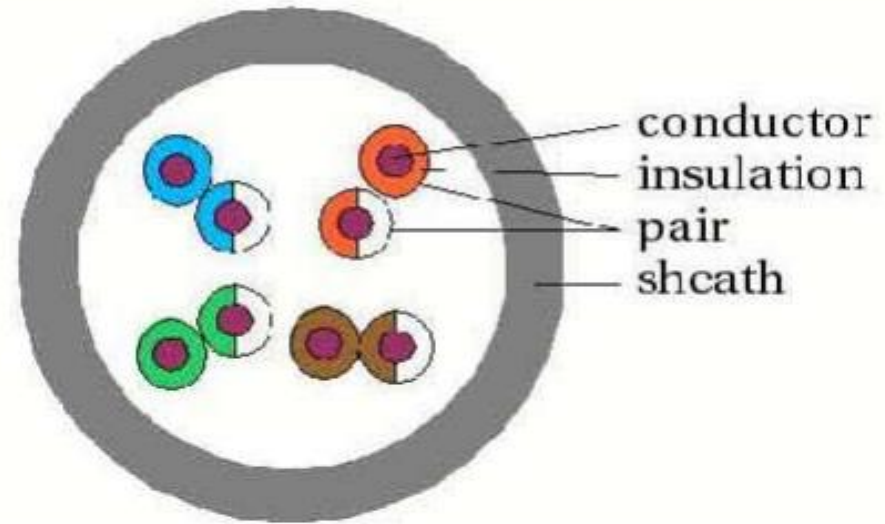
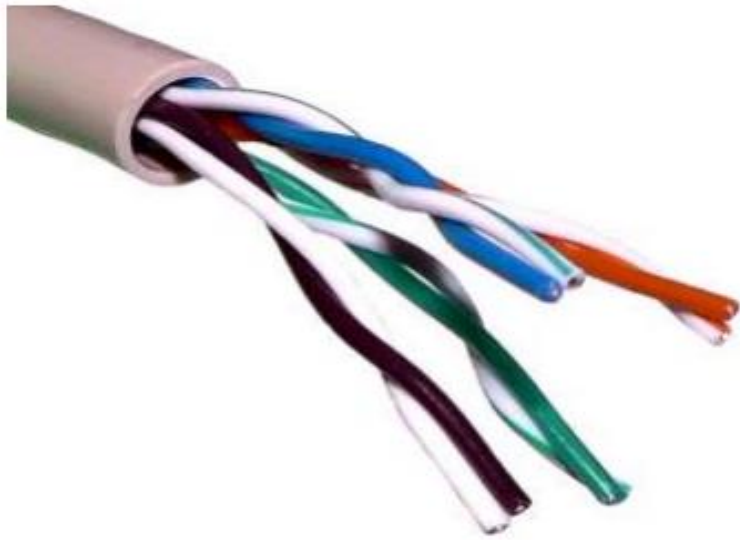
- Speed and throughput: 10 - 100 Mbps
- Average \$ per node: Moderately Expensive
- Media and connector size: Medium to Large
- Maximum cable length: 100m

STP

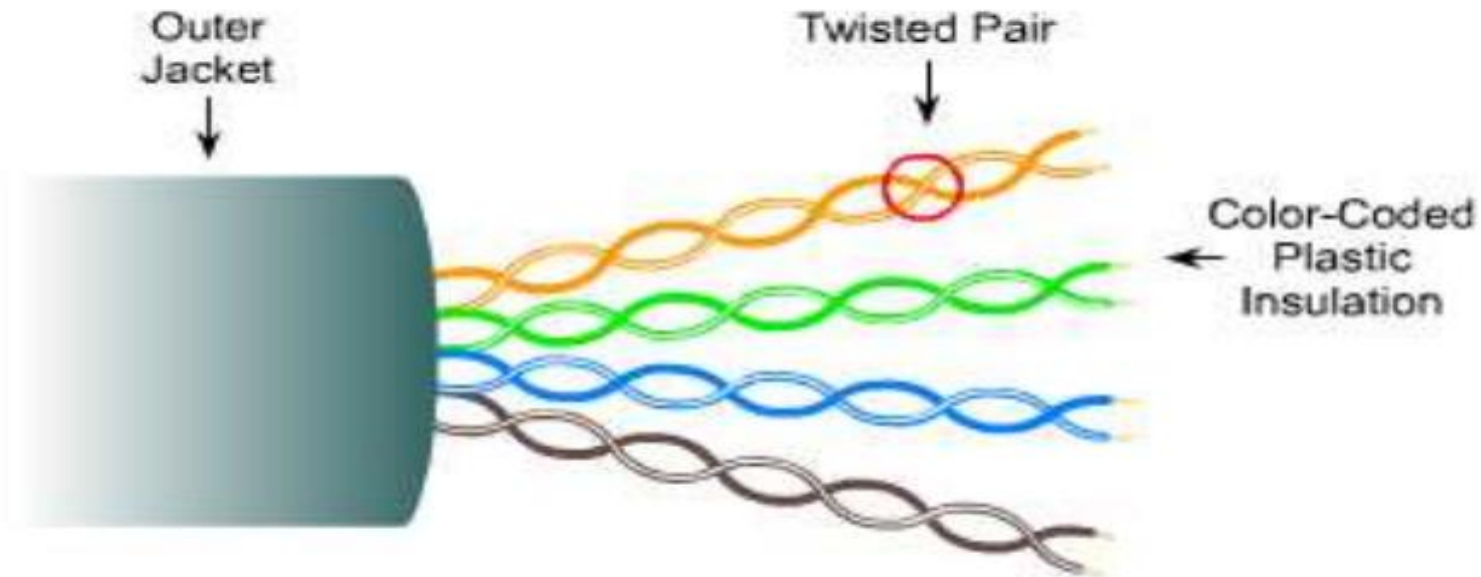

UTP

Unshielded Twisted Pair (UTP)

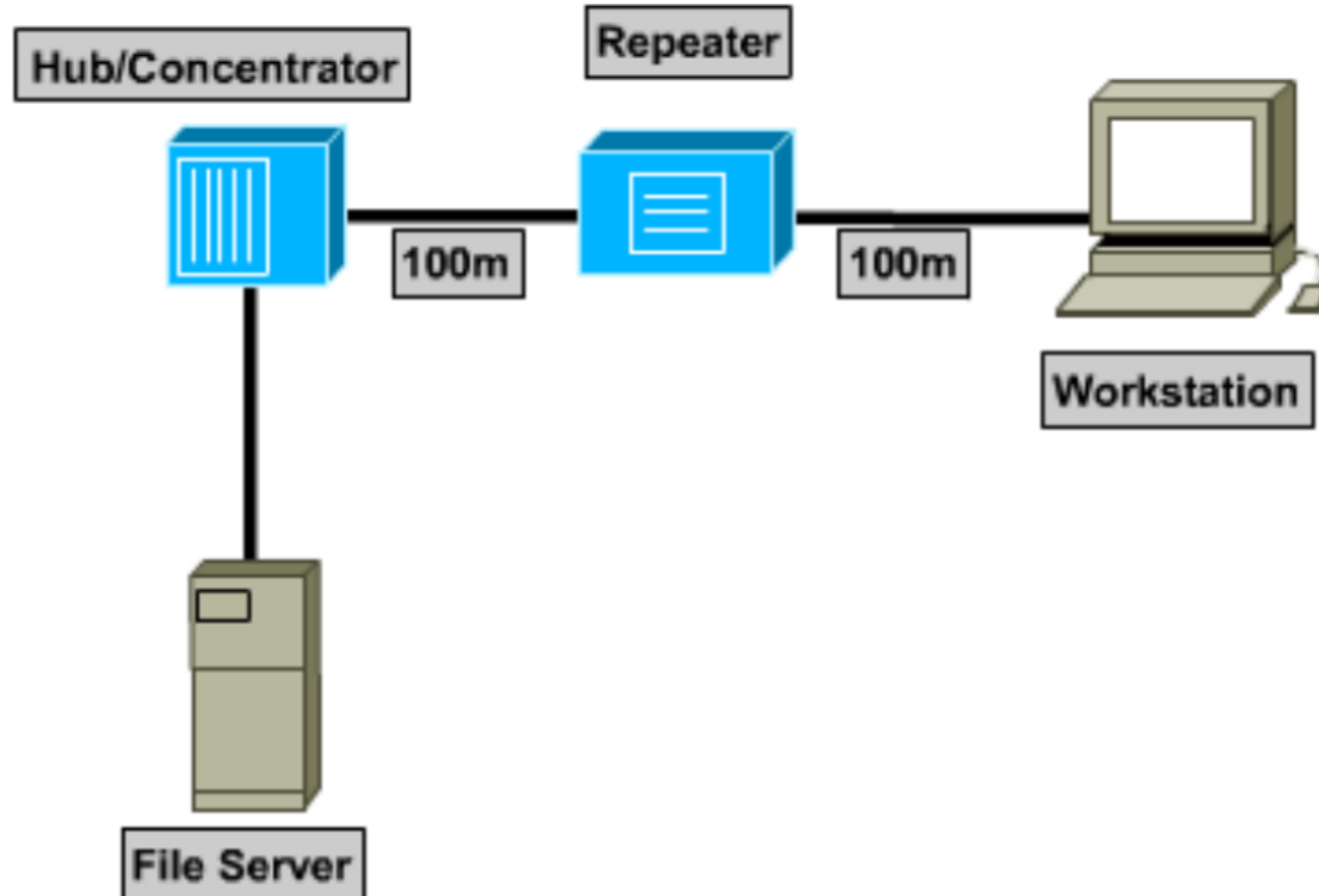

- Speed and throughput: 10 - 100 - 1000 Mbps (depending on the quality/category of cable)
- Average \$ per node: Least Expensive
- Media and connector size: Small
- Maximum cable length: 100m

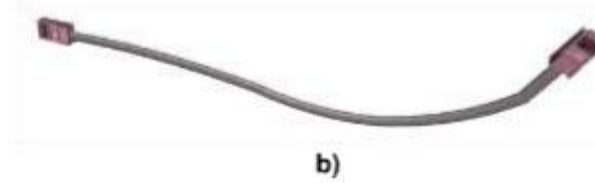
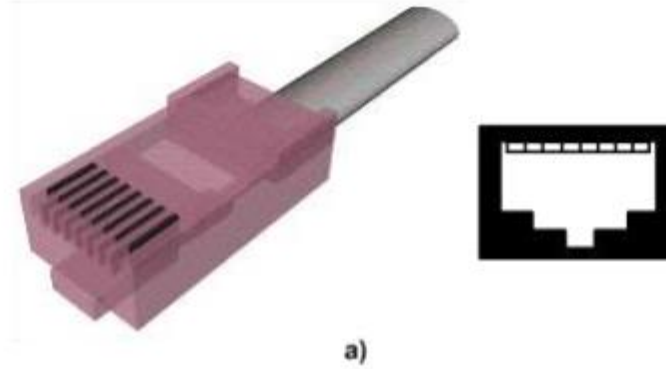
UTP Kablo Kategorileri

Kategori	Uygulama Alanı
1 (CAT1)	Yalnızca ses veri iletimi yapılmaz
2	Ses ve 1 Mbps' ye kadar veri iletimi.
3	Ses ve 10 Mbps' ye kadar veri iletimi.
4	Ses ve 20 Mbps' ye kadar veri iletimi
5	Ses ve 100 Mbps' ye kadar veri iletimi.
5e	Ses ve 622 Mbps' ye kadar veri iletimi.
6	Ses ve 1 Gps' ye kadar veri iletimi.
7	Ses ve 10 Gps' ye kadar veri iletimi.

UTP

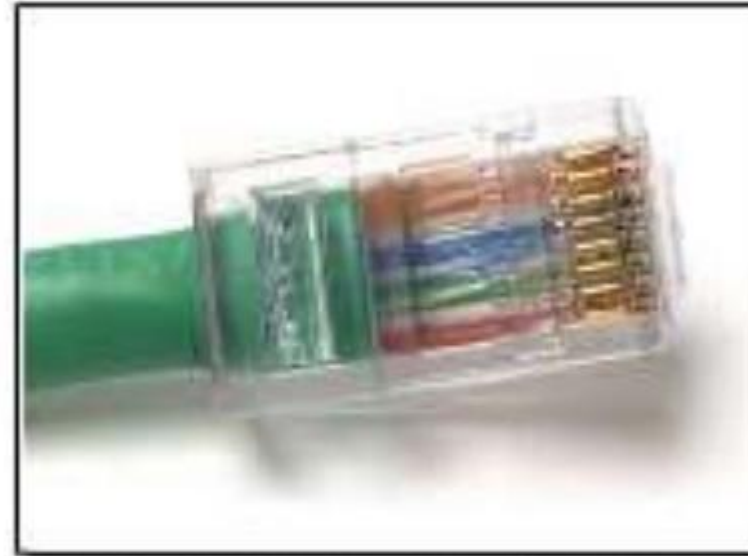
RJ45 Konnektör

RJ45

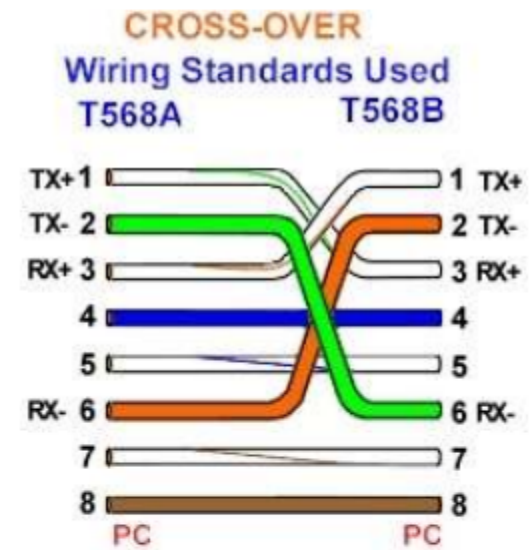
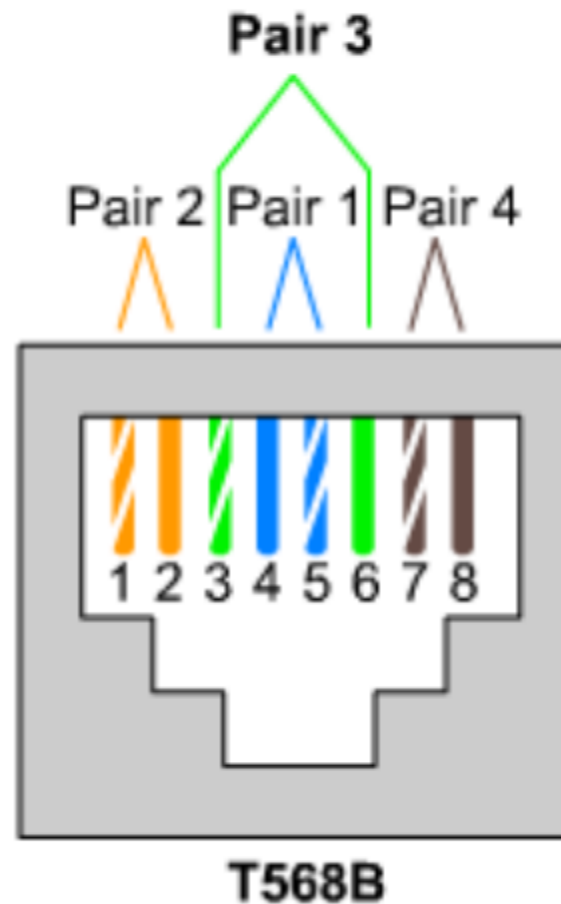
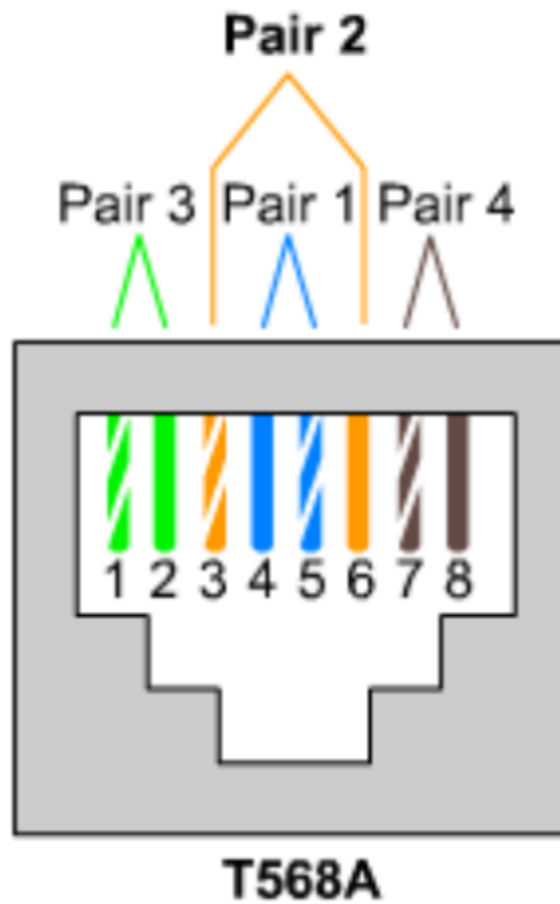

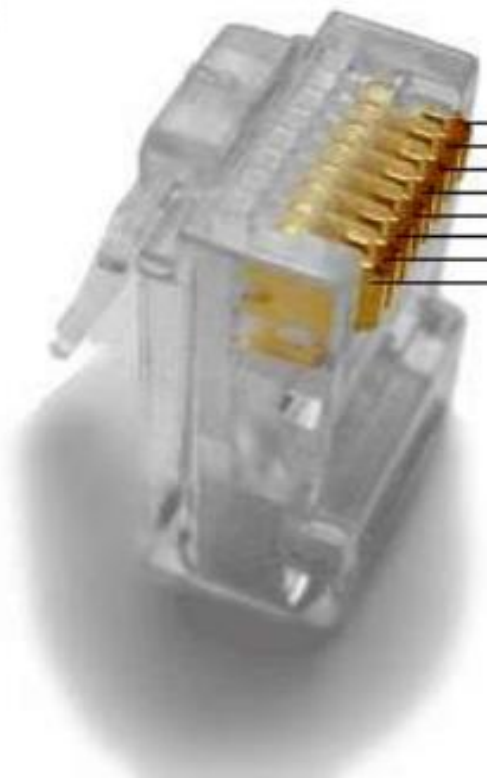

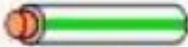

Bad Connector - Wires are untwisted for too great a length.

Good Connector - Wires are untwisted to the extent necessary to attach the connector.

T568A – T568B

Pin	T568A Pair	T568B Pair	Wire	T568A Color	T568B Color	Pins on plug face (socket is reversed)
1	3	2	tip	white/green stripe	white/orange stripe	Pin Position 8 7 6 5 4 3 2 1
2	3	2	ring	green solid	orange solid	
3	2	3	tip	white/orange stripe	white/green stripe	
4	1	1	ring	blue solid	blue solid	
5	1	1	tip	white/blue stripe	white/blue stripe	
6	2	3	ring	orange solid	green solid	
7	4	4	tip	white/brown stripe	white/brown stripe	
8	4	4	ring	brown solid	brown solid	

T568A Standardı			
Pin Sayısı	Tel Çifti Sayısı	Kablo Rengi	İşlev
1	2	Beyaz/Yeşil	İletim
2	2	Yeşil	İletim
3	3	Beyaz/Turuncu	Alım
4	1	Mavi	Kullanılmaz
5	1	Beyaz/Mavi	Kullanılmaz
6	3	Turuncu	Alım
7	4	Beyaz/Kahverengi	Kullanılmaz
8	4	Kahverengi	Kullanılmaz

T568B Standardı			
Pin Sayısı	Tel Çifti Sayısı	Kablo Rengi	İşlev
1	2	Beyaz/Turuncu	İletim
2	2	Turuncu	İletim
3	3	Beyaz/Yeşil	Alım
4	1	Mavi	Kullanılmaz
5	1	Beyaz/Mavi	Kullanılmaz
6	3	Yeşil	Alım
7	4	Beyaz/Kahverengi	Kullanılmaz
8	4	Kahverengi	Kullanılmaz

TIA/EIA 568A Wiring

1		White and Green
2		Green
3		White and Orange
4		Blue
5		White and Blue
6		Orange
7		White and Brown
8		Brown

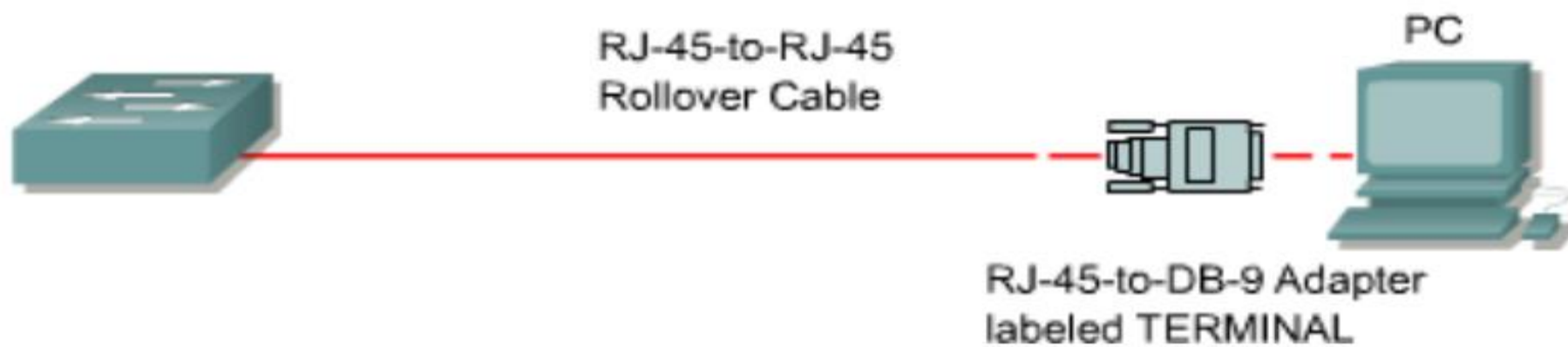
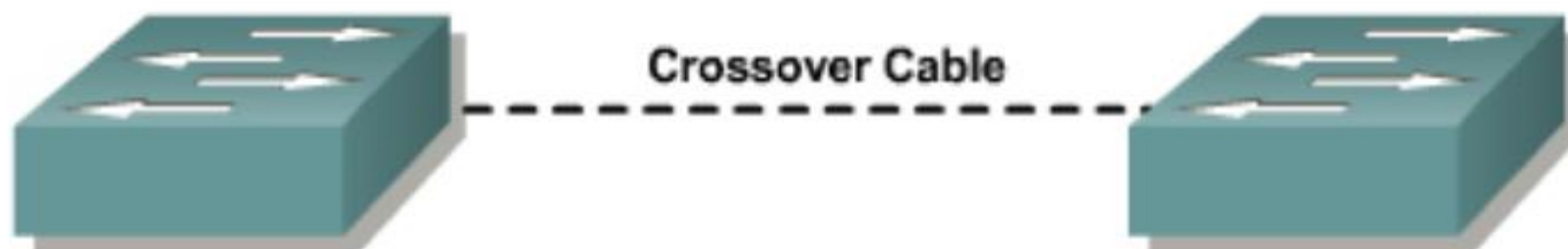
TIA/EIA 568B Wiring

1		White and Orange
2		Orange
3		White and Green
4		Blue
5		White and Blue
6		Green
7		White and Brown
8		Brown

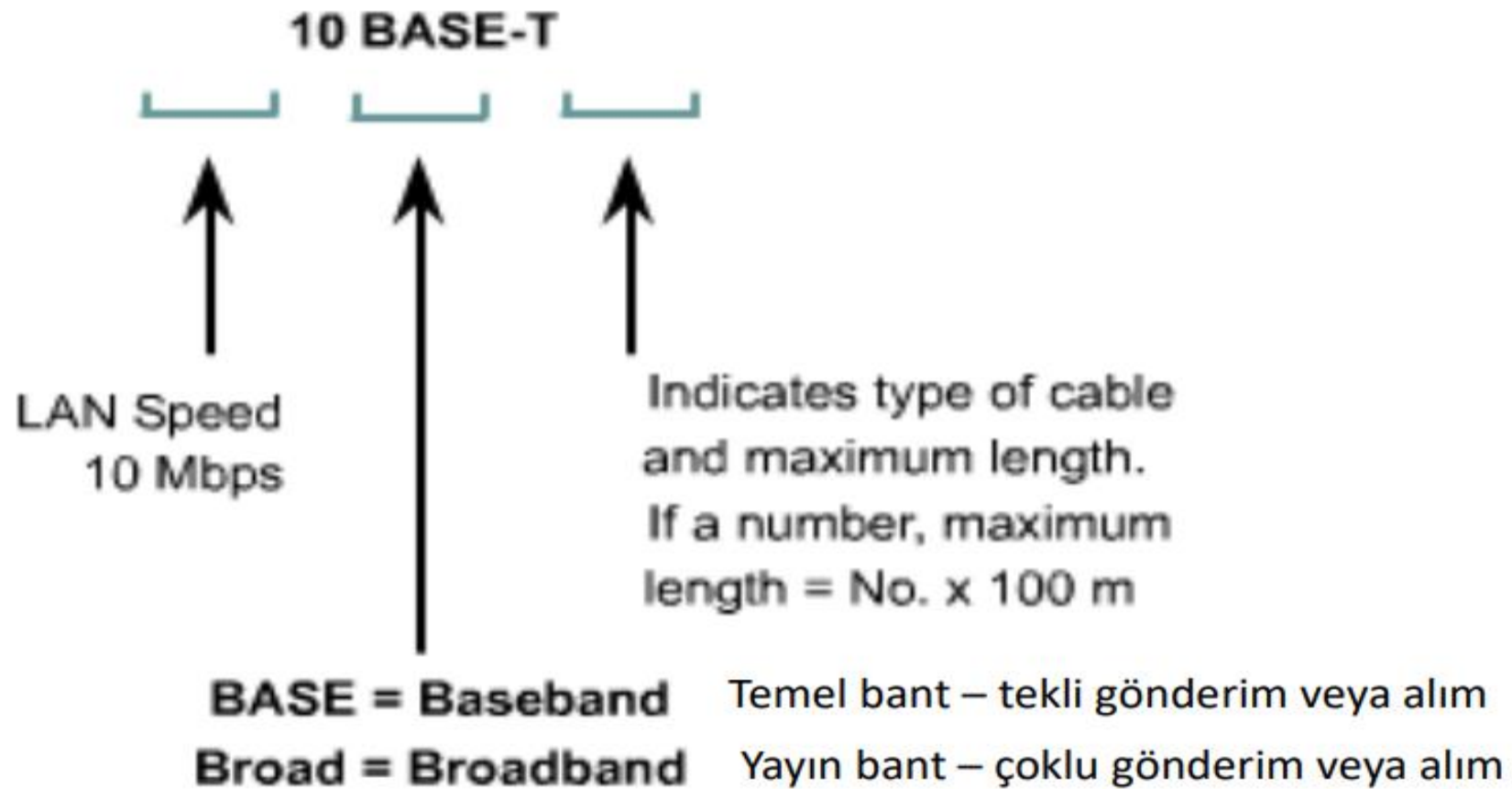
Pin 1

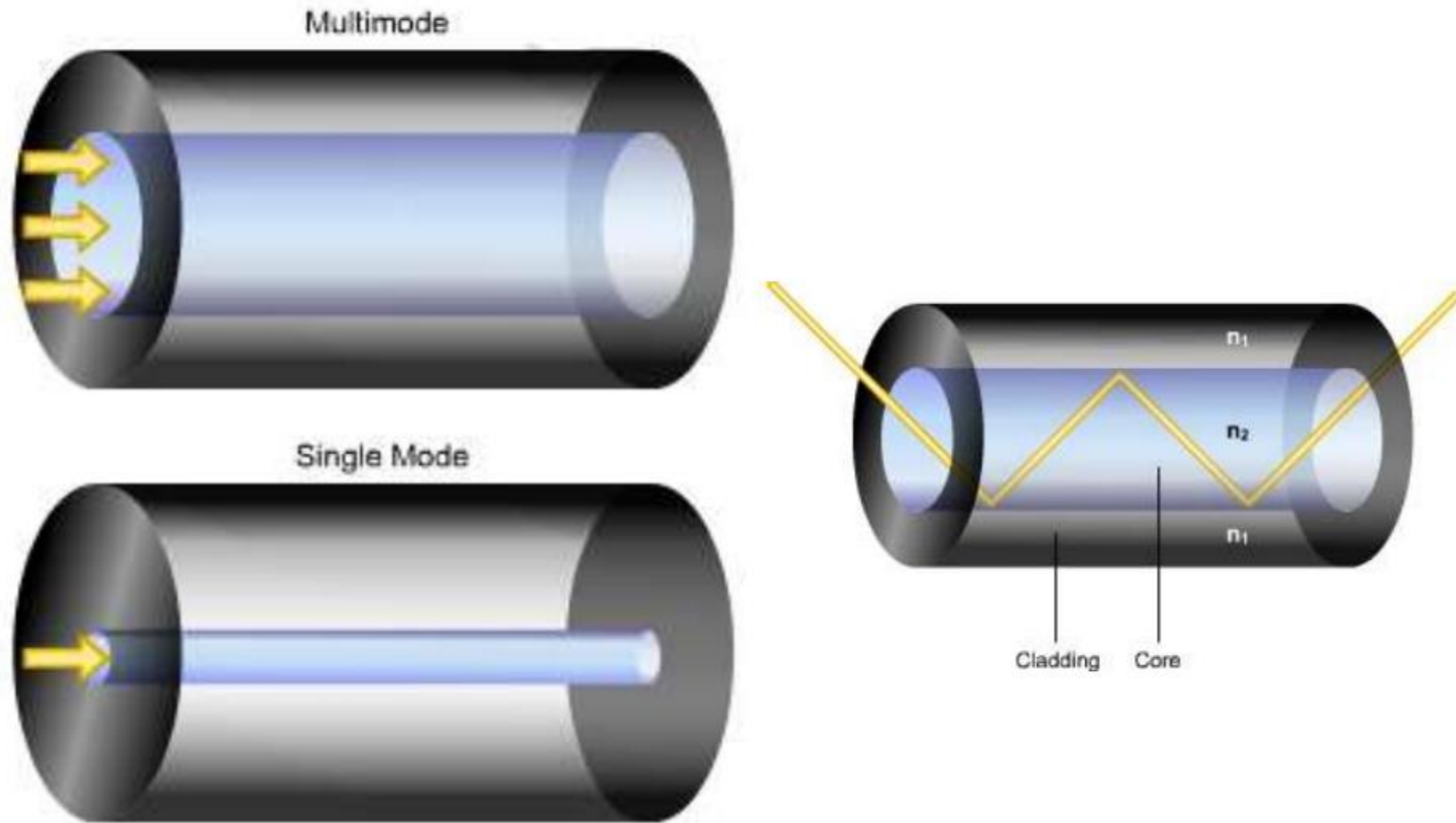

Ethernet Adı	Kablo Tipi	Max. Veri Transfer Hızı	Max. Veri Transfer Uzaklığı	Açıklama
10Base5	Kalın Koaksiyel	10 Mbps	500 metre	BNC, T
10Base2	İnce Koaksiyel	10 Mbps	185 metre	BNC, T
10BaseT	UTP	10 Mbps	100 metre	RJ-45
100BaseT	UTP	100 Mbps	100 metre	RJ-45
1000BaseT	UTP	1000 Mbps	100 metre	RJ-45, CAT5 ve üstü
1000BaseTX (Gigabit Ethernet)	UTP	1000 Mbps	100 metre	RJ-45, CAT5 ve üstü
10BaseFL	Fiber (multimode)	10 Mbps	2000 metre	Ağlar arası, Fiber optik hub ve NIC arası bağlantı
100BaseFX	Fiber (multimode)	100 Mbps	2000 metre	100 Mbps Ethernet ağlarda
1000BaseSX	Fiber (multimode)	1000 Mbps	260 metre	SC, PC ve hub arası bağlantı için tasarlanmıştır.
1000BaseLX	Fiber (singlemode)	1000 Mbps	550 metre	1000BaseSX'in daha uzun mesafeler arası kullanması için, genellikle omurga olarak kullanılır.

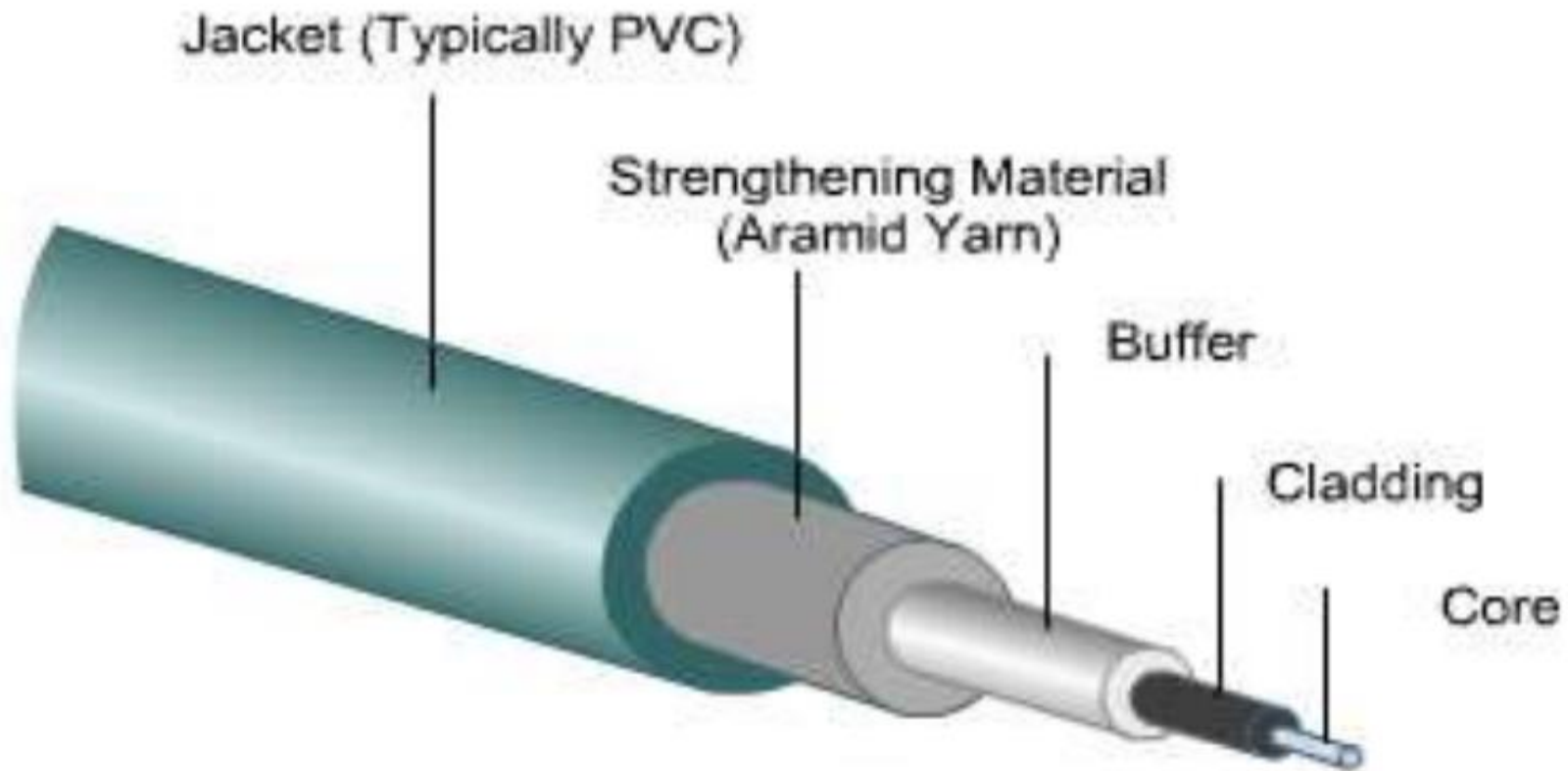
Kablo Özellikleri (İsimlendirme)

Fiber-Optik

Fiber-Optik

Fiber-optik

İç/Dış Ortam Tight Buffer Kablo

İç/Dış Ortam Breakout Kablo

Hava Kablo/Kendinden Destekli

Hibrid ve Kompozit Kablo

Zırhlı Kablo

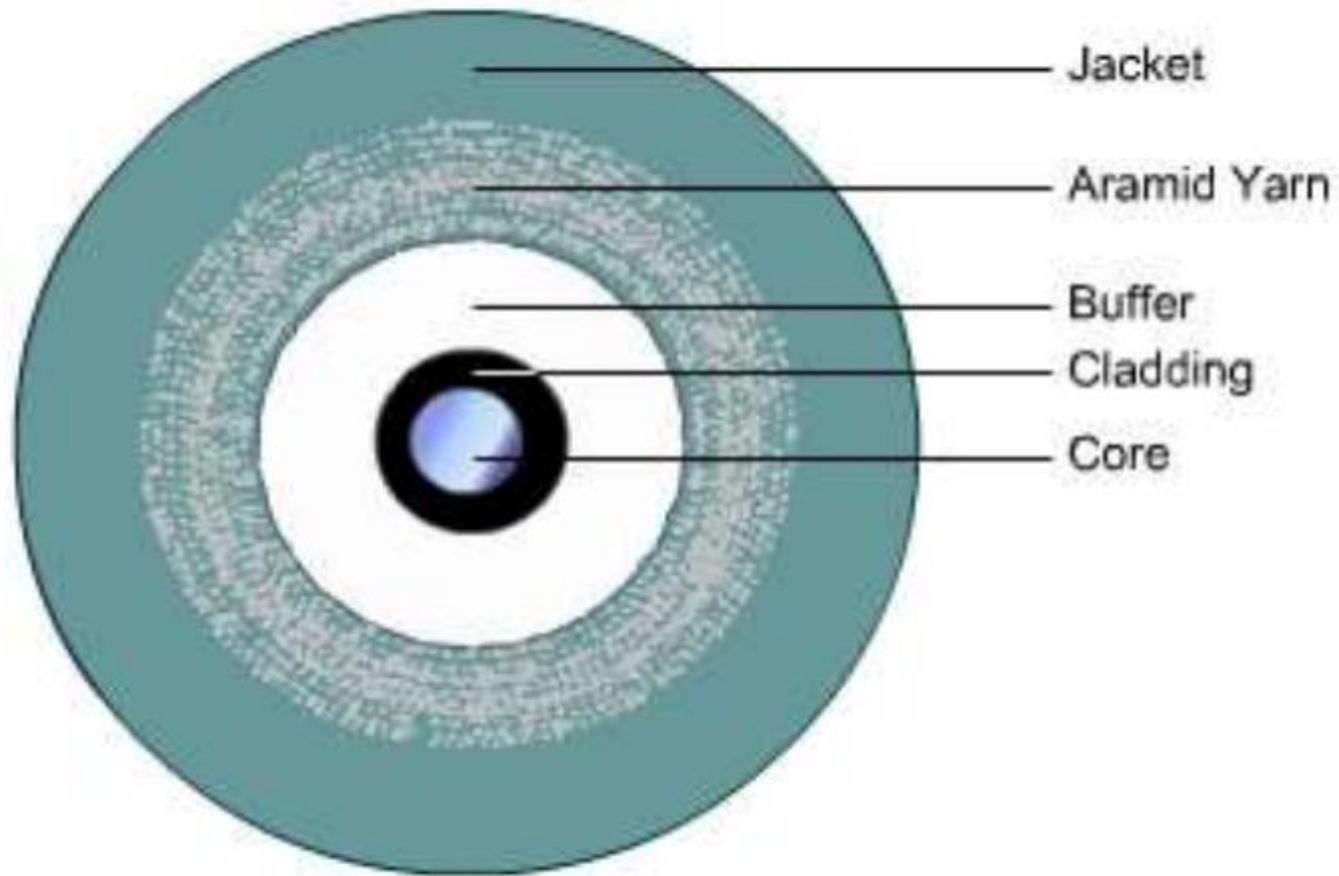

Fiber-optik ek cihazı (Füzyon)

Fiber-optik

F-SMA

FDDI/MIC

ESCON

T-ST

T-SC

T-SC-Duplex

T-SC/APC-8°/9°

MT-RJ (male)

MT-RJ (female)

LC

LC-Duplex

FC/PC

FC/APC

DIN

E-2000

E-2000/APC

SONRAKİ DERS

OSI REFERANS MODELİ

Teşekkürler

Dr.Öğr.Üyesi Özgür TONKAL

www.ozgurtonkal.com

ozgurtonkal@samsun.edu.tr